

Gorenjski Glas

PETEK, 8. SEPTEMBRA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 72, CENA 2,80 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Grbinasti poligon iz jeklarske žlindre

Ob TVD Partizan na Koroški Beli je zaživel novi trajnostni grbinasti poligon za kolesarje, ki je izdelan iz zanimivega materiala: črne žlindre, ki nastaja pri proizvodnji jekla v bližnjem podjetju SIJ Acroni.

URŠKA PETERNEL

Koroška Bela – Na Koroški Beli so dobili trajnostni grbinasti poligon, ki je zgrajen iz črne jeklarske žlindre, ki nastaja kot stranski produkt v proizvodnji jekla v bližnjem podjetju SIJ Acroni. Poligon je uredila Občina Jesenice ob stavbi TVD Partizan, namenjen je otrokom in mladini, po njem se bodo lahko vozili tako s kolesi kot poganjalčki, skiroji, rollerji in rolkami.

Žlindra nastaja pri predelavi jekla. Vrsto let je veljala za (nevaren) odpadek, ki so ga kopicili ob podjetju,

in je povzročala skrbi Jeseničanom. Pred leti pa so jo začeli predelovati, saj se je izkazalo, da je koristna surovina, ki jo uporabljajo za različne namene v gradbeništvu, med drugim tudi pri gradnji cest. Žlindra je tako pridobila status stranskega produkta pri proizvodnji jekla, v SIJ Acroni pa jo večji del prodajo na trgu. Iz nje so zgrajene številne avtoceste, tudi gorenjska. Pred časom pa so se lotili tudi inovativnega projekta izrabe za izdelovanje trajnostnih grbinastih poligonov za kolesarje (po angleško pump track).

Kot je na odprtju poligona na Koroški Beli dejal glavni direktor podjetja SIJ Acroni Branko Žerdoner, gre za dodatno inovativno uporabo materiala, ki ga sicer uporabljajo pri gradnji cest. Žlindra je v grbinastem poligonu nadomestila drobljenec iz kamna, iz nje so izdelani grbine in zavoji ter urejena drenaža. Za srednje velik grbinasti poligon je porabijo okrog 1900 ton. Kot je poudaril Žerdoner, je črna jeklarska žlindra bistveno drugačna od tiste v preteklosti. »Je kakovosten, trajen, certificiran material,« je poudaril.

▶ 2. stran

Novi grbinasti poligon sta prva preizkusila mlada kolesarja Kolesarskega kluba Završnica David Korošec Janušič in Nejc Petač. / Foto: Nik Bertoncej

Na kmetih ni mehkužnih punc ...

V sklopu Filmskega festivala pod zvezdami na Dvorcu Visoko se je minuli četrtek gledalcem na projekciji filma Cvetje v jeseni pridružila ambasadorica Tavčarjevega leta, igralka Milena Zupančič, ki se je v spomin Slovencev za večno zapisala kot Meta iz omenjenega filma.

MATEJA RANT

Visoko – Milena Zupančič oziroma filmska Meta je z obiskovalci filmskega večera pod zvezdami delila številne prigode in anekdote s snemanja filma ter v pogovoru z Moniko Tavčar razkrila marsikatero zanimivost, povezano s filmom. Skrivnost, ki je »mučila« tudi režiserja Matjaža Klopčiča, pa je Milena Zupančič tudi tokrat ohranila zase – namreč ali je bil poljub med Meto in Janezom pravi ali zaigran.

▶ 15. stran Milena Zupančič / Foto: Gorazd Kavčič

Objekt uničen, živino rešili

Velik požar je uničil gospodarski objekt Kmetije Mis v Zavrhu pod Šmarno goro. »Teško je karkoli povedati. Če ti zgori tvoje življenjsko, petdesetletno delo, ni enostavno,« nam je včeraj povedal gospodar Tomaž Mis. ▶ 10. stran

Požar na Kmetiji Mis je bil eden največjih v zgodovini medvoške občine. / Foto: arhiv Občine Medvode

AKTUALNO

Sredstva tudi za projekte na Gorenjskem

Na razpisu za turistične namestitve je ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport podprlo 58 projektov v skupni višini 57,1 milijona evrov. Sredstva je prejelo tudi sedem projektov na Gorenjskem.

3

ŠPORT

Spominski turnir košarkaric

Od danes do nedelje bo v dvorani na Planini v Kranju potekal mednarodni ženski košarkarski turnir Memorial Jerneja Gortnarja, ki ga v spomin na svojega nekdanjega predsednika pripravlja ŽKK Triglav.

8

GG+

Pot raziskovanja morskega življenja

Tara Česnik je 23-letna Kranjčanka, študentka veterine, ki zadnja tri leta deluje v piranskem društvu Morigenos, društvu, ki se ukvarja s preučevanjem morskih sesalcev, predvsem delfinov.

11

ZANIMIVOSTI

Streha nad glavo za Bojana

Pomagajmo vrniti upanje in varno zavetje moškemu, ki je prevečkrat doživel udarce življenja. Njegovo ime je Bojan Jovanovič, gluhi je in s svojim haskijem, ki mu je ime kar Pes, živi sam v Stražišču.

24

VREME

Danes bo pretežno jasno in toplo. Popoldne bo nekaj oblakov. Jutri in v nedeljo bo pretežno jasno in še za kakšno stopinjo topleje.

☀️ 11/26°C

jutri: pretežno jasno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Velvet dress – poklon skupini U2

Prihodnjo soboto, 16. septembra, bo z začetkom ob 20. uri v Orto baru v Ljubljani nastopila italijanska skupina Velvet Dress, ki je z leti postala referenčni bend za skupino U2 v Evropi. Leta 2015 so med italijansko turnejo v Torinu celo nastopili v duetu z Bonom. Cel sobotni večer bo posvečen največjim uspešnicam dublinske skupine U2. Če si koncert v paru želite

ogledati brezplačno, nam do četrтка, 14. septembra, na kotichek@g-glas.si napišite, katera je vaša najljubša uspešnica skupine U2. Pišite samo tisti, ki bi se koncerta zanesljivo udeležili.

Likovni natečaj Tudi starost je lepa

Do petka, 15. septembra, imate še čas, da oddate likovni izdelek na temo Tudi starost je lepa. Izdelek v velikosti A3 brez okvirja v poljubni tehniki na poljubni podlagi lahko oddate na tri načine:

- v tulcu pošljete po pošti na naslov NIJZ OE Kranj, za Rio Jagodic, Gosposvetska 12, 4000 Kranj,
- osebno oddate na istem naslovu vsak delovnik od 7. do 15. ure pri vratarju NIJZ OE Kranj,
- pokličete gospo Rio Jagodic na telefon 04/2017 196 ali ji pišete na ria.jagodic@nijz.si in se dogovorite za osebni prevzem. Slike bodo na ogled od 29. septembra do 13. oktobra v galeriji Zveze kulturnih društev Kranj na Glavnem trgu v Kranju. Vabljeni k sodelovanju!

Darilo

izžrebanemu naročniku časopisa

Gorenjski Glas

Knjigo prejme APOLONIJA ROPRET SOKLIČ z Boh. Bele.

Samotestiranje plačljivo tudi za učence in dijake

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Kranj – Še v minulem šolskem letu so lahko učenci, dijaki in študentje v lekarnah vsak mesec dobili deset brezplačnih hitrih testov za samotestiranje za covid-19. Iz ministrstva za zdravje so ob začetku novega šolskega leta sporočili, da ta ukrep, ki je veljal do 24. junija, ni podaljšan, kar pomeni, da je za teste za samotestiranje treba plačati. V enotah Gorenjskih lekarn imajo trenutno pakiranja po en in po pet testov za samotestiranje na covid-19. Maloprodajna cena je 2,14 evra za enega in 10,18 za komplet petih. Kot je povedala direktorica Gorenjskih lekarn

Romana Rakovec, je prodaja testov trenutno izredno nizka, čeprav je covid-19 kar nekaj, tudi med njihovimi zaposlenimi.

Še naprej veljajo splošna priporočila in navodila za preprečevanje širjenja okužbe dihal. Ob prehladnih znakih ostanemo doma, vzdržujemo medosebno razdaljo, si pogosto umivamo roke in se izogibamo dotikanju obraza (oči, nosu in ust), upoštevamo higieno kašlja in kihanja, učinkovito prezračujemo zaprte prostore. Izogibamo se tudi tesnim stikom z osebami, ki kažejo znake akutne okužbe dihal, ter skrbno čistimo površine in predmete, da zmanjšamo možnost prenosa mikroorganizmov.

Zbirajo otroške knjige za vrtce

Kranj – Srbska knjižnica Mihajlo Pupin iz Ljubljane do 28. septembra organizira dobrodelno akcijo zbiranja slovenskih knjig za otroke iz vrtcev na območjih, ki so jih v Sloveniji v avgustu prizadele poplave. Knjige zbirajo v več knjižnicah, na Gorenjskem tudi v Mestni knjižnici Kranj.

Idealnega klicnega centra ni

To se je pokazalo ob primerjalnem ocenjevanju klicnih centrov bank v Sloveniji.

ANA ŠUBIČ

Kranj – Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave (MIPOR) je primerjalno ocenil klicne centre osmih največjih bank pri nas. Izvedeti so želeli, kako točne in korektne informacije lahko potrošniki od bank dobijo po telefonu. Ocenjevali so čas čakanja, prijaznost operaterjev, hitrost in točnost odgovorov na zastavljena vprašanja ter dostopnost klicnega centra. »Na idealen klicni center še čakamo,« so ugotovili.

Izkazalo se je, da banke v primeru uporabe pametnih telefonov ne izkoristijo dovolj sodobnih rešitev, ki jih ponujajo digitalni kanali. Nepotrebno »sprehajanje« po spletnih mestih bi lahko brez dodatnih stroškov nadomestili z obogatnimi podatki v spletnem iskalniku. Ugotovili so tudi, da večina klicnih centrov deluje le med delovniki čez dan, Intesa Sanpaolo tudi ob sobotah dopoldne, le pri NLB so dostopni vsak dan, ves dan (24/7). Klic na brezplačno številko omogočajo le pri Intesi Sanpaolo, NoviKBM in Unicredit. Klicnega centra Delavske hranilnice pa ocenjevalcem sploh ni uspelo priklicati. Klicali so devetkrat in vsakič na zvezi ostali več kot pet minut, a do operaterja niso prišli.

Kaj so spraševali

Bankam so sicer zastavili tri vprašanja, in sicer če imajo na Hrvaškem svoje bankomate, kjer lahko komitenti denar dvignejo

Idealen klicni center mora imeti lahko dostopno in brezplačno telefonsko številko, biti na voljo ves čas, omogočiti hiter stik s svetovalcem brez zamudnega izbiranja možnosti in oglasnih sporočil ... / Foto: Gorazd Kavčič

brezplačno, ter o obrestnih merah za depozite in ugodnih eko kreditih. Dobil so precej točne in korektne odgovore. »Le nekatere izjeme dokazujejo, kar smo v preteklosti že zapisali – v

odgovorov gre za osnovna (ne)razumevanja bančnih storitev,« so razložili.

Idealen klicni center mora po mnenju MIPOR-ja imeti lahko dostopno in brezplačno telefonsko številko, biti

Nekatere banke ponujajo tudi spletne klepetalnike, ki so primerni za bolj preprosta vprašanja, saj se v njih stranke (običajno) pogovarjajo z robotom. Za bolj zahtevna vprašanja, predvsem ko gre za sklepanje dolgoročnih produktov, kot so krediti ali varčevanja, priporočajo obisk poslovalnice.

klicnem centru ne more in ne sme delati kdorkoli. Razumemo, da nihče – še posebej ne začasno delo najeti študenti – ne more poznati vse ponudbe na pamet, a v večini neustreznih

na voljo ves čas oz. čim dlje vsak dan v tednu, omogočiti hiter stik s svetovalcem brez zamudnega izbiranja možnosti in oglasnih sporočil ter zaposlovati dobro in formirane in kompetentne

svetovalce. »Če se vam ob poslovanju z banko zastavijo različna vprašanja, najprej preverite informacije na spletnem mestu banke. V primeru nejasnosti oz. za dodatna pojasnila se obrnite na klicni center. Gre za zapletene produkte, ki zahtevajo globlje razumevanje in obenem vplivajo na vašo (finančno) prihodnost,« so svetovali.

Ob zahtevnejših vprašanjih v poslovalnico

Nekatere banke ponujajo tudi spletne klepetalnike, ki so primerni za bolj preprosta vprašanja, saj se v njih stranke (običajno) pogovarjajo z robotom. Za bolj zahtevna vprašanja, predvsem ko gre za sklepanje dolgoročnih produktov, kot so krediti ali varčevanja, MIPOR priporoča obisk poslovalnice. »Svetovalci v poslovalnicah imajo več praktičnega znanja in vam lahko pomagajo sprejeti boljše finančne odločitve. Še vedno pa velja, da največ šteje lastno znanje, zato je finančna pismenost zelo pomembna – da vemo, ali so nam postregli z informacijami, ki so v korist nam, in ne komu drugemu.«

MIPOR je klicne centre bank vzel pod drobnogled v sklopu primerjalnih ocenjevanj, ki jih ob sofinanciranju ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport izvaja v okviru koncesije RS za opravljanje javne službe izvajanja primerjalnih ocenjevanj blaga in storitev. Rezultati ocenjevanj so brezplačno dostopni na www.potrosnikovZOOM.si.

Grbinasti poligon iz žindre

1. stran

Glavni direktor podjetja SIJ Acroni je ob tem izrazil zadovoljstvo, da je grbinasti poligon zrasel na Koroški Beli, torej v krajevni skupnosti, v ka-

skupnostjo in podpiranje zdravega načina življenja.

Pri projektu so z Občino Jesenice, ki je investitor, sodelovali Olimpijski komite Slovenije, Skupina SIJ oziroma podjetje SIJ Acroni,

Postopek predelave žindre je danes drugačen kot v preteklosti, ko je žindra, ki je bila vgrajena v tla številnih objektov, šol, telovadnic, cest, začela nabrekati in povzročati težave, posledice pa odpravljajo še danes. Kot poudarjajo v SIJ Acroni, je danes žindra kakovosten, trajen, certificiran material.

Črna jeklarska žindra nastaja pri proizvodnji nelegiranih in malolegiranih jekel ter elektropločevine. Na eno tono taline jekla nastane do 150 kilogramov žindre. / Foto: Nik Bertoncelj

teri je tudi podjetje. Tako ga bodo lahko uporabljali najmlajši sokrajani. Del poslanstva podjetja je namreč po Žerdonerjevih besedah prav sodelovanje z lokalno

podjetje BATT Crew, ki gradi tovrstne poligone, in društvo Dejmo kot promotor kolesarjenja.

Novi grbinasti poligon sta prva preizkusila mlada

kolesarja Kolesarskega kluba Završnica David Korošec Janušič in Nejc Petač, ob

odprtju pa so nastopile tudi učence Osnovne šole Koroška Bela s plesno točko.

Sredstva tudi za turistične projekte na Gorenjskem

Na razpisu za turistične namestitve je ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport podprlo 58 projektov v skupni višini 57,1 milijona evrov. Sredstva za popolno prenovo na Gorenjskem sta prejela dva, za novogradnje pa pet projektov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Na ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport so v petek predstavili rezultate razpisa za turistične namestitve, s katerim so podprli 58 investicijskih projektov za obnovo ali izgradnjo novih turističnih namestitev. Gre za sofinanciranje v višini dobrih 57,1 milijona evrov evropskih sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost, s čimer je ministrstvo podprlo investicije v skupni vrednosti 217 milijonov evrov. Skupaj z že izvedenima razpisoma za gorske centre in turistične namestitve ter javno turistično infrastrukturo je ministrstvo tako lani in letos podprlo za 359 milijonov evrov investicij.

V Jasna Challet Resortu so za projekt pridobili milijon evrov. / Foto: Suzana P. Kovačič

Med projekti je podprtih 20 hotelov, 17 penzionov, 12 glampingov, šest gostišč in tri turistične kmetije.

Kot je povedal minister Matjaž Han, bo slovenski turizem s tem razpisom pridobil 1168 novih visokokakovostnih nastanitvenih enot, ki prinašajo dodano vrednost ne le za podjetja, ampak tudi za zaposlene, lokalno okolje in celoten turizem. »Obenem pa bodo projekti tudi visoko energetsko učinkoviti in bodo s tem prispevali k trajnostnemu razvoju. S tem pa zasledujemo tudi cilje v strategiji slovenskega turizma, ki sledijo predvsem zvišanju kakovosti slovenske turistične ponudbe in trajnosti,« je povedal Han.

Z razpisom za sofinanciranje vlaganj v nastanitveno turistično ponudbo za dvig dodane vrednosti turizma je država podprla turistične namestitve višje in visoke kakovosti v dveh sklopih – sklopu 1 investicije v polno prenovo oz. rekonstrukcijo, v sklopu 2 pa izgradnjo novih nastanitvenih obratov. Na razpis je prispelo 98 vlog v višini 86,6 milijona evrov zaprosenih sredstev, od tega 43 projektov za prenovo in 55 projektov za izgradnjo novih nastanitvenih obratov. Ministrstvo je imelo po znižanju sredstev zaradi prilagoditev Načrta za okrevanje in odpornost na voljo 58 milijonov evrov.

Ministrstvo bo na razpisu podprlo 58 najbolj ocenjenih projektov, od tega 25 projektov popolne prenove in 33 projektov novogradenj.

Med projekti je podprtih 20 hotelov, 17 penzionov, 12 glampingov, šest gostišč in tri turistične kmetije.

Sredstva tudi sedmim projektom na Gorenjskem

Med gorenjskimi prijavitelji sta sredstva v sklopu 1, torej za polno prenovo, prejela dva projekta. Družba Žičnice Vogel Bohinj je za 1,8 milijona evrov vredno rekonstrukcijo kočice Murka na Voglu pridobila dobrih 146 tisoč evrov, nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji Gabrijel Smrekar pa za obnovo in revitalizacijo kmetije Meta 285 tisoč evrov. Obnova bo sicer stala 657 tisoč evrov.

Ministrstvo je med 33 projekti za novogradnje podprlo tudi pet Gorenjskih. Jasna Chalet Resort je pridobila

dober milijon evrov sredstev za investicijo v Glamping Kozorog – Alpska plaža, ki bo stala slabih 3,5 milijona evrov. Terme Snovik pa so za Kneipp NaturHotel Snovik pridobile 1,8 milijona evrov. Celotna investicija bo sicer stala skupno 13,1 milijona evrov.

Za investicijo v Glamping Kranjska Gora družbe Provesta inženjering v vrednosti 7,5 milijona evrov je ministrstvo odobrilo 1,8 milijona evrov. Stanovanjska hiša, ki namerava investirati v gradnjo BB Bohinjska Bistrica penzion, pa je pridobila dobrih 700 tisoč evrov. Vrednost investicije znaša 2,4 milijona evrov.

Družba Medium bo za gradnjo Outdoor hotela v Žirovnici prejela 823 tisoč evrov, investicija pa sicer znaša 3,4 milijona evrov.

Začel delovati klicni center 114

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – V sredo je začel delovati klicni center za obnovo po poplavih 2023 na telefonski številki 114. Deluje vsak delovni dan med 8. in 16. uro in ob sobotah med 8. in 13. uro, ob morebitnih spremenjenih okoliščinah pa bodo delovni časi lahko tudi prilagodili.

Namen klicnega centra, ki ga vodi Kranjčan Andrej Šter

z ministrstva za zunanje in evropske zadeve, je centralizirano podajanje ažurnih, verodostojnih in celovitih informacij o obnovi po avgustovskih poplavih, ki so zajele skoraj dve tretjini Slovenije, ne glede na to, kateri resor je primarno odgovoren za zagotovitev informacije. Kot so sporočili iz vlade, je klicni center namenjen tako obveščanju kot tudi ozaveščanju prebivalcev na prizadetih

območjih, predvsem pa pomoči pri reševanju konkretnih situacij.

Že v prvih urah delovanja so prejeli več kot sto klicev, kot je pojasnil Šter, pa so klicatelji največ spraševali o položnicah za elektriko, denarni pomoči, začetku šolskega leta, veliko tudi o sanaciji in osuševanju zgradb. Predsednik vlade Robert Golob je v sredo ob obisku klicnega centra izrazil željo, da se bo

praksa uporabljala tudi ob morebitnih prihodnjih naravnih nesrečah in da bo številka 114 postala sinonim za pomoč ob naravnih nesrečah, pomoč države vsem tistim, ki jo bodo potrebovali.

Delo v klicnem centru opravljajo uslužbenci ministrstva in vladnih služb, usposabljanja se jih je udeležilo šestdeset, sredstva za delovanje pa bodo zagotovila ministrstva in vladne službe.

K

KOMENTAR
SIMON ŠUBIC

Protikorupcijska zaveza

Zadnja raziskava Eurobarometer o zaznavi korupcije, ki jo je Evropska komisija izvedla spomladi, je pokazala, da je v Sloveniji nadpovprečen delež takih, ki menijo, da je korupcija razširjena. Če v povprečju 70 odstotkov prebivalcev držav Evropske unije meni, da je korupcija v njihovi državi splošno razširjena, v Sloveniji tako razmišlja kar 83 odstotkov prebivalcev, pri čemer se je njihov delež od lanskega leta zmanjšal za štiri odstotke. Podobno nadpovprečen delež Slovencev tudi meni, da se je stopnja korupcije pri nas v zadnjih letih povečala. Takih je 54 odstotkov prebivalcev, pri čemer se je ta delež v primerjavi z lani kar precej znižal (s 65 odstotkov). Tudi na večini drugih področij je zaznava korupcije pri nas načeloma višja od povprečja EU, res pa pri nas delež hitreje pada.

Naj k temu dodamo, da tudi indeks zaznave korupcije (CPI) za leto 2022, ki ga je v začetku leta objavil Transparency International, razkriva, da je Slovenija z oceno 56 dosegla svoj zgodovinski najnižji rezultat in ostaja občutno oddaljena od povprečja EU, saj je povprečna ocena indeksa držav članic 64, in od povprečja OECD, kjer je povprečna ocena indeksa držav članic 67. V pojasnilo: Indeks CPI razvršča 180 držav in ozemelj glede na njihovo zaznano stopnjo korupcije v javnem sektorju na

lestvici od 0 (zelo koruptivno) do 100 (zelo čisto).

Raziskava Eurobarometer je še pokazala, da je podobno visok delež zaznave korupcije kot pri splošnem prebivalstvu tudi med poslovnimi, saj jih na ravni EU 65 odstotkov meni, da je korupcija v njihovi državi splošno razširjena, v Sloveniji pa tako menijo v kar 79 odstotkih podjetij. Glede na zapisano je zato treba prikriti predsedniku Komisije za preprečevanje korupcije Robertu Šumiju, da je torkova javna zaveza Kluba slovenskih podjetnikov (SBC), ki povezuje okoli 400 lastnikov nadpovprečno uspešnih podjetij, k ničelni toleranci do podkupovanja javnih uslužbencev s poudarkom na javnem naročanju pomemben korak h krepitevi integritete v državi. To bo še kako pomembno, tako Šumi, tudi pri porabi javnih sredstev za odpravljanje posledic ujme, ki mora biti transparenta, odgovorna in izključno v javnem interesu.

Če vprašate ljudi, o slednjem močno dvomijo. In če vprašate podjetja, najbrž tudi. Tudi v že omenjeni raziskavi Eurobarometer 32 odstotkov podjetij v Sloveniji zaznava prisotnost podkupnin in 37 odstotkov prisotnost provizij za dodelitev posla. Podjetja so tudi nezadovoljna z državnimi ukrepi za spopadanje s korupcijo, saj jih večina meni, da korupcija (51 odstotkov) in podkupovanje (71 odstotkov) nista primerno kaznovana.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Nad Preddvorom stojita zmagovalki

Deveta sezona akcije Naj planinska koča Planinske zveze Slovenije (PZS) in Siol.net je zmagoviti kažipot usmerila proti Preddvoru, nad katerim stojita obe zmagovalki: planinska koča na Sv. Jakobu kot naj planinska in Zavetišče v Hudičevem borštu kot naj visokogorska planinska koča.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – V deveti sezoni, ki je trajala od 31. maja do 5. septembra, so bralci Siol.net z glasovanjem med 152 kočami izbrali tisti, ki se odlikujejo po urejenosti, gostoljubju in ponudbi. Za naj planinsko kočo 2023 so okronali planinsko kočo na Sv. Jakobu (961 m n. m.), za naj visokogorsko planinsko kočo 2023 pa Zavetišče v Hudičevem borštu (1328 m n. m.).

Letos prvič sta šli obe lovriki v isto planinsko društvo (PD) – PD Preddvor.

Sinonim za domačnost

»Čestitamo PD Preddvor, ki upravlja obe planinski koči, ki sta prejeli največ glasov. Planinska koča na Sv. Jakobu ni presenečenje, saj se celotna ekipa društva že vrsto let trudi, da so planinci in ostali gostje res zadovoljni. Koča skupaj z osebjem je sinonim za domačnost. Ob

tem pomaga tudi zelo lep razgled in ravno prav težka oz. lahka pot do nje. Koča je bila nedavno tudi energetsko prenovljena v okviru sofinanciranja pristojnega ministrstva. Manjše presenečenje pa je zmaga Zavetišča v Hudičevem borštu v kategoriji visokogorskih planinskih koč. Kljub temu da koča morda ni tipično visokogorska, smo še toliko bolj veseli, da so tudi manj poznane in obiskane kočice vseeno

Oskrbnik Zavetišča v Hudičevem borštu Rajko Fende

/ Foto: Aleš Drekonja

prepoznane kot gostoljubne, urejene in s prijaznimi oskrbniki,« je poudaril strokovni sodelavec PZS Dušan Prašnikar.

Pestra ponudba in prijazne cene

Vesele novice se je razveselil tudi predsednik PD Preddvor Aleš Drekonja. »Zelo smo se angažirali na obeh kočah in obiskovalce povabili k sodelovanju, tudi ves kraj je dihal z nami. Delamo dobro in to se vidi na

zunaj. Imamo urejene kočice in ves čas vlagamo vanje. Poudaril bi še odlično sodelovanje z občino Preddvor in županom Rokom Roblekom,« je povedal. Planinska koča na Sv. Jakobu je prava družinska postojanka, saj je oskrbnica Mojca Markun predsednikova žena, nepogrešljiva je tudi pomoč njune hčerke in podpredsednika PD z družino. »Odlikujejo nas pestra ponudba in prijazne cene. Poleti, ko je sicer pri nas mrtva sezona,

saj gre večina v visokogorje, prihajajo turisti in se čudijo nizkim cenam. Pomembna je tudi dobra, kakovostna hrana, trudimo se na vseh področjih.«

Zelo velik izziv je oskrbovanje

... saj je po Drekonjevih besedah ena koča relativno lahko dostopna, pozimi pa sta obe nedostopni z avtomobilom. Za oskrbovanje Zavetišča v Hudičevem borštu jim kmet, prijatelj, zvozi robo najvišje mogoče, potem pa jo v krošnjah znosijo do kočice. Tako pozimi oskrbujejo tudi kočo na Jakobu. Njeno oskrbovanje je v kopnem delu leta zdaj spet malo lažje, ker je po lanskem požaru na Potiški planini, ko je bila cesta uničena zaradi tovarnjakov, ta zdaj obnovljena in je koča normalno dostopna. »Obračamo se po vremenski napovedi in pred napovedanim sneženjem napolnimo zaloge v obeh kočah. V Borštu je pozimi plazovito, in če je preveč snega, zavetišče preventivno zapremo, to je naša moralna odgovornost,« tudi pri oskrbniškem delu ne pozabijo, da je varnost na prvem mestu.

Predsednik PD Preddvor Aleš Drekonja in oskrbnica kočice na Sv. Jakobu Mojca Markun

/ Foto: Janez Polajnar

Praznik občine Vodice

Vodice – V Vodichah je občinski praznik 9. septembra, ko beležijo obletnico uveljavitve prvega občinskega statuta. Osrednji dogodek, slavnostna seja občinskega sveta s podelitvijo priznanj in kulturnim programom, bo nočjo ob 19. uri v Kulturnem domu Vodice. Župan Aco Franc Šuštar bo podelil štiri plakete, in sicer Župnijski karitas, PGD Vodice, Prosvetnemu društvu Vodice in Katji Babič, Tim Bohinc pa bo prejel priznanje župana. Na praznični dan bo v kulturnem domu podelitev priznanj operativnim gasilcem, pod lipami na Kopitarjevem trgu bo jutri popoldne festival piva in kulinarike, na Selu pri Vodichah bodo dirke v gorskokolesarskem krosu in kronometer na Rašico, v Šinkovem Turnu pa koncert ob žegnanjski nedelji. Nekaj dogodkov so pripravili že ob koncu avgusta in v prvih dneh septembra; uvod v letošnje praznovanje je bil zaključek del na vodiški obvoznici, sklenili pa ga bodo s kulturno prireditvijo ob mednarodnem dnevu starejših (v petek, 29. septembra). Pred tem bo v Vodichah med drugim še kolesarska dirka za veliko nagrado občine (v soboto, 16. septembra).

Srečanje mest na Venerini poti

Radovljica – V nedeljo se na Linhartov trg vrača prireditev Srečanje mest na Venerini poti, ki bo pod organizacijskim vodstvom Turističnega društva Radovljica in Občine Radovljica letos potekala že osemindvajsetič. Začetek prireditve bo ob 10. uri, ko bo zbrane nagovoril viteški zmagovalec Gašper Lambergar. Sledilo bo pestro dogajanje, ki ga bodo vse do 19. ure dopolnjevale stojnice, na katerih bo moč kupiti raznovrstne rokodelske izdelke slovenskih obrtnikov. Program bo vseboval renesančni nastop igralske skupine Gašperja Lambergarja ob 10.45, ob 11.15 Lambergarjeva lokostrelska skupina pripravlja lokostrelski turnir za viteze in obiskovalce, ob 15. uri lahko uživajte v viteški igri, pol ure kasneje pa ob ognjenem nastopu, ki ju prav tako pripravlja KD Igralska skupina Gašperja Lambergarja. Zabavala vas bo Žonglerska skupina Čupakabra, ki ob 16. uri pripravlja Grajske brihte, uro kasneje pa povesti z gradu. Program bo popestrila tudi plesna skupina Šaleška gospoda, ki ob 16.30 in ob 17.30 pripravlja grajsko plesno razvajanje.

Dobrodelna katra pomagala poplavljenim

ANA ŠUBIČ

Selca – Priljubljena katra nekdanjega predsednika države Boruta Pahorja z novim lastnikom Tomažem Habjanom iz Selc še naprej pomaga ljudem v stiski – tokrat prizadetim v poplavih. Minulo nedeljo se je Habjan z njo ustavil na Šuštarški nedelji v Trziču in vabil k pomoči, hkrati pa poskrbel še za prevoz Jana Plestenjaka na prireditveni prostor in nazaj. V Trziču so obiskovalci prispevali 349 evrov, teden dni pred tem je katra ob gostovanju na Majerskem smenju na Soriški planini zbrala 468 evrov – prav tako za žrtve poplav, Habjan pa se je odločil, da jim nameni še 411 evrov prispevkov, zbranih v začetku julija na Čipkarskih dnevih v Železnikih. Izkupiček z vseh treh prireditev v višini 1228 evrov je že nakazal škofjeloškemu območnemu združenju Rdečega križa za pomoč prizadetim v poplavih.

Na Šuštarški nedelji se je z dobrodelno katro peljal tudi Jan Plestenjak. / Foto: arhiv Tomaža Habjana

Spominska slovesnost v Radovljici

Radovljica – Danes Krajevna organizacija borcev za vrednote NOB Radovljica - Lesce pripravlja spominsko slovesnost, posvečeno borcem, ki so pokopani v radovljiškem Grajskem parku. Slovesnost bo potekala ob 18. uri ob grobnici in obelisku arhitekta Eda Ravnikarja v grajskem parku v Radovljici, zbrane pa bosta nagovorila župan Občine Radovljica Ciril Globočnik in predsednica državnega zbora Urška Klakočar Zupančič. Dogajanje bodo pospremili Moški pevski zbor Triglav Lesce - Bled z zborovodkinjo Matejo Praprotnik Dolar, pevka Martina Bevc Špič s harmonikarjem Nikom Kraigherjem ter Suzana Adžič, Andrej Kokot in Žiga Rozman, ki bodo predstavili takratni čas.

Pišem županu

Jesenice – Na jeseniškega župana Petra Bohinca se je po novem z vprašanji, pohvalami ali pritožbami mogoče obrniti tudi po spletnem obrazcu Pišem županu. Ta je na voljo na spletni strani Občine Jesenice, v razdelku Kontakti.

Uredili bodo park Radetzky

Občina Tržič je pridobila sofinancirana nepovratna sredstva za ureditev parka Radetzky in prenovu servisnega objekta ob dvorcu Neuhaus v Tržiču.

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Kot so povedali na Občini Tržič, bodo s projektom ureditve parka Radetzky pri dvorcu Neuhaus iz 19. stoletja, ki mu domačini rečejo kargrad, vzpostavili novo javno turistično infrastrukturo. »Projekt bo s kakovostno in trajnostno krajinsko-hortikulturno ureditvijo danes funkcionalno razvrednotene površine omogočil edinstveno interpretacijo zgodbe nekdanjega lastnika grofa Radetzkyja in zgodovinskega požara v mestu leta 1811. Po ureditvi bo Park Radetzky kot ena izmed nosilnih turističnih točk v občini postala nov motiv za obisk mestnega jedra,« so pojasnili. Poudarek je tudi na vključevanju lokalnega prebivalstva in ponudnikov v park Radetzky in njegove produkte.

Investicija je vredna skoraj 900 tisoč evrov, od tega bo Občina Tržič zagotovila skoraj 540 tisoč proračunskih

Z ureditvijo parka Radetzky bodo vzpostavili novo javno turistično infrastrukturo. / Foto: Gorazd Kavčič

evrov, z uspešno kandidaturo na razpisu Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport pa so zagotovili 350 tisoč evrov nepovratnega sofinanciranja. Ureditev parkovnih površin ob izdanem gradbenem dovoljenju in izbiri izvajalca del naj bi začeli

marca 2024 in jo zaključili še v istem letu.

Spomnimo. Prvotni dvorec Neuhaus je stal malo višje in je prvič omenjen v drugi polovici 14. stoletja kot Neuhaus. Od svoje tašče ga je leta 1807 kupil grof Johann Josef Wenzel Radetzky von

Radetz, avstrijski feldmaršal češkega rodu. Dvorec je leta 1811 pogorel v tržičkem požaru, grof Radetzky pa je nekoliko nižje postavil novega – in ta stoji še danes. Radetzky je v njem živel le občasno, ker se je vojskoval po svetu. Znano pa je, da je imel rad Tržič in da je zanj veliko naredil. V gradu je živel približno do leta 1817, ko je bankrotiral. Lastniki so se potem dokaj hitro menjali, najstarejši še živeči Tržičani se kot lastnika gradu najbolj spomnijo veleindustrialca Andreja Gassnerja, fotografije pa ostajajo priče razkošnosti gradu vse do druge svetovne vojne. Po vojni sta bila v njem Dom iger in delater vzgojno-varstveni zavod, grajska stanovanja so postala socialna. Dvorec Neuhaus je danes v občinski lasti, pred približno dvema letoma so se s prav tako sofinanciranimi sredstvi lotili njegove energetske sanacije in obnove.

Kranjsko komunalo bi zamenjali za tržiško

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Nakelski župan Ivan Meglič je na zadnji seji občinskega sveta dobil pooblastilo svetnikov, s katerim Občina Naklo izraža interes, da bi storitve izvajanja gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov, tudi biološko razgradljivih, iz Komune Kranj prenesli na Komunalo Tržič. Kot je povedal župan Meglič, problem predstavlja kvaliteta storitve, ker Komunala Kranj s svojimi večjimi tovarnjaki za odvoz odpadkov ne more dostopati do vseh objektov. »Trend Komune Kranj gre tudi v smer, da bi po vaseh naredili zbirne otoke, kamor bi

ljudje dostavljali zabojnike za odpadke, kar ni skladno z našim občinskim odlokom, ki predvideva zbiranje od vrat do vrat.« Župan Meglič je pojasnil, da Komunala Tržič to storitev s svojimi manjšimi tovarnjaki lahko zagotavlja in ima tudi svoje prelagališče za odpadke. »S prelaganjem na večje tovarnjake te odpadke vozijo v Ljubljano in glede na to, da imamo tudi istega prevzemnika, R-CERO v Ljubljani, ne vidim težav.« Drugi razlog, kot je še navedel župan, tiči v tem, da Komunala Tržič v primerjavi s kranjsko zagotavlja tudi nižje cene odvoza bioloških odpadkov. Če bo šlo po načrtih, naj bi do spremembe prišlo že s prvim januarjem 2024.

Donacija Občini Gorenja vas - Poljane

Naklo – Med zelo prizadetimi občinami v avgustovski ujmi je bila tudi občina Gorenja vas - Poljane. Ker je šlo za dogodek večjih razsežnosti, posledice pa bodo terjale dolgotrajno sanacijo, bo Občina Naklo, ki v zadnjih ujmah ni bila zelo prizadeta, s soglasjem občinskih svetnikov nakazala sredstva v višini 5500 evrov Občini Gorenja vas - Poljane.

Zeleni ključ tudi na Brdu

Javni gospodarski zavod Brdo je za Elegans hotel Brdo, Kongresni center Brdo, Grad Strmol in Vilo Bled pridobili mednarodni trajnostni certifikat Zeleni ključ.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Iz Javnega gospodarskega zavoda Brdo so sporočili, da so za Elegans hotel Brdo, Kongresni center Brdo, Grad Strmol in Vilo Bled pridobili mednarodni certifikat Zeleni ključ (Green Key), s čimer so se zavezali trajnostnemu in zelenemu razvoju. Priključili so se tudi

rabo energije, izkoriščanje obnovljivih virov, zmanjševanje porabe vode in izobraževanje zaposlenih, gostov in obiskovalcev o njeni učinkovitosti rabi. Negativni vpliv na okolje zmanjšujejo s strogim ločevanjem odpadkov, v nastanitvenih obratih uvajajo varčne pipe in goste spodbujajo, da pijejo vodo iz pipe. Veliko vode prihra-

nastanitvenih obratih uporabljajo kartice za vklop/izklop elektrike v sobi. So člani skupnosti Eko iniciativa in z nabavo okoljsko manj obremenjujočega toaletnega materiala pripomorejo k zmanjševanju količine odpadne embalaže, uporabljajo pa tudi čistila in detergente, ki so okolju prijaznejši. Stremijo tudi k nakupu živil, izdelkov in storitev, ki so proizvedene lokalno. Posestvo Brdo je razglašeno za kulturni spomenik državnega pomena in za naravno vrednoto državnega pomena, zaradi svoje habitatne pestrosti je imenovano za gozd s posebnim namenom, ekološko pomembno območje in varovano območje Natura 2000. V JGZ Brdo poudarjajo, da strogo sledijo zaščiti in ohranitvenim ukrepom teh območij.

Gostje imajo na voljo polnilne postaje za električne avtomobile, pohvalijo pa se lahko tudi s prvo električno kolesarnico na Gorenjskem, kjer se električna kolesa polnijo z energijo, proizvedeno s sončnimi paneli na strehi kolesarnice.

Zeleni shemi slovenskega turizma in pridobili certifikat Slovenia Green Accommodation. Kot so pojasnili, si v Elegans hotelu Brdo, Vili Bled in Gradu Strmol prizadevajo za učinkovito

nijo tudi pri menjavi posteljnega perila in brisač, saj jih v času bivanja zamenjajo zgolj na željo gostov. Uvajajo tudi sodobne, ekološke in okolju prijazne tehnične naprave in LED razsvetljava. V

Obnova šolske strehe v Naklem

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Občina Naklo je med poletnimi šolskimi počitnicami z izbranim izvajalcem del, podjetjem Streha Kuhar, zagotovila obnovo dotrajanega

najstarejšega dela kritine na objektu Osnovne šole Naklo. Kot je pojasnil župan Ivan Meglič, morajo sicer zaključiti še strelovod, a je streha urejena do te mere, da so na šoli normalno začeli novo šolsko leto.

Investicija je vredna približno 180 tisoč evrov. »Letos smo obnovili prvo tretjino strehe na najbolj kritičnem delu, prihodnje leto bomo nadaljevali obnovo še preostale druge tretjine strehe.«

Nezgodno zavarovanje Pazi name

Kjer vi vidite zid, otroci vidijo plezalno steno.

Ob sklenitvi zavarovanja prejmete **darilo**: brezplačen dostop do digitalne knjižnice Mladinska knjiga PLUS za šolsko leto 2023/2024.

triglav

Vse bo v redu. triglav.si

Zaprti most čez Kokro

Breg ob Kokri – Na Občini Preddvor ocenjujejo, da je po zadnji vodni ujmi za dobre 3,8 milijona evrov škode. Trenutno imajo še vedno aktiven štab Civilne zaščite, trudijo pa se zagotavljati čim bolj normalno stanje. Sicer je najprej kazalo, da so jo vsi mostovi v občini »odnesli« dobro, a se je kmalu izkazalo, da je potrebna nujna intervencija na mostu čez Kokro, ki povezuje vasi Tupaliče in Breg ob Kokri. Ugotovili so namreč, da je most ostal brez sredinske podpore. Reka Kokra je precej narasla in bila dovolj divja in močna, da je s seboj odnesla betonski podporni steber. Tako je sedaj most zaprt, saj občina izvaja nujno intervencijo za preprečevanje nadaljnje škode, da se bo potem sploh lahko izvedla celostna sanacija mostu. Predvidevajo, da bo most zaprt do sredine oktobra letos, obvoz je skozi Preddvor.

Most čez reko Kokro bo zaprt do predvidoma 16. oktobra letos. / Foto: Alenka Brun

Praznik Občine Jezersko

Jezersko – Na Jezerskem danes vabijo ob 18. uri v dvorano Korotan na osrednjo slovesnost ob počastitvi praznika domače občine. Za prijeten večer bodo s planinskimi pesmimi in kulturnim programom poskrbeli Anton Habjan, Jernej Jemc in Kulturno-umetniško društvo Jezersko.

Štiri milijone za sanacijo

V Kamniku so potrdili rebalans proračuna, s katerim so zagotovili 4,1 milijona evrov sredstev za odpravljanje posledic poplav in neurij v občini.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Kamniški občinski svetniki so se v sredo sestali na tretji izredni seji tega mandata. Edina točka na dnevnem redu je bila obravnavanje rebalansa proračuna za letošnje leto. Gre za četrti rebalans proračuna, katerega poglobitveni namen je bil zagotoviti sredstva za sanacijo poplav, ki so občino prizadele v začetku avgusta.

V rebalansu so skupni izdatki ocenjeni na 40,5 milijona evrov in so za dobrih šest milijonov evrov oz. 17,5 odstotka višji kot v sprejetem proračunu. Nova postavka proračuna je odprava posledic naravnih in drugih nesreč, v okviru katere so za sanacijo avgustovskih poplav zagotovili 4,1 milijona evrov.

Svetniki so v razpravi pozdravili hitro in kvalitetno izvedeno intervencijo. Nekateri so sicer izrazili obžalovanje, da so zaradi zagotavljanja

Z rebalansom so zagotovili sredstva za obnovo. / Foto: Aleš Senožetnik

sanacijskih sredstev nekateri projekti izpadli iz načrta razvojnih programov, a večinoma so se strinjali, da bo v prihodnje ključna sanacija. »Denar smo odvezli pri tistih projektih, ki niso bili nujni in jih še nismo začeli, medtem

ko se bodo projekti, ki so v teku, nadaljevali,« je povedal župan Matej Slapar. »Trenutno je vsa naša pozornost namenjena sanaciji prizadetih področij, preostalo pa bomo nadaljevali takoj, ko bo to mogoče,« je še dodal.

Svetniki pa so opozorili tudi na to, naj občina čim prej izdela konkreten načrt s terminkim planom načrtovanih sanacijskih del.

Rebalans proračuna so potrdili s 27 glasovi za in brez glasu proti.

JASLICE, KI JIH JE OBČUDOVAL FRANCE PREŠEREN

Kulisne jaslce Leopolda Layerja (1828)

Layerjeve jaslce so odrskega tipa, dolge dober meter, visoke nekaj manj. Spredaj je polica, ki zakriva rob iz obtesanih in sestavljenih desk, zadaj pa modro pobarvana kupola, ki predstavlja nebo v načinu gledališnega odra. Pod njo je postavljena pokrajina s hlevčkom in velikim številom figur, visokih okoli 15 cm. Vsaka figurica ima prilepljen podstavek, tako da se figurice lahko prosto postavljajo na prizorišču. Pozornost vzbujajo bleščeče svetilni ton jasli s povitim detetom, ki izstopa iz temnejše poslikanega ambianta. Posamezni pastirci so poslikani v klasicistični maniri, nekateri prav živahno.

Prve kulisne jaslce srečamo na slovenskih tleh v začetku 19. stoletja. Slikar Leopold Layer (1752–1828) jih je kot kranjski rojak naslikal in izžagal za domačo župnijsko cerkev v Kranju. Kdaj se je to zgodilo, ni znano, vsekakor pred letom 1828. Ker je to tudi leto slikarjeve smrti, bi jaslce lahko bile njegovo zadnje delo. Dolga desetletja so Layerjeve jaslce postavljali na oltar v stranski kapeli. »Kranjski otroci,« piše predoseljski župnik Ignacij Zupanc, rojen v Kranju leta 1864, »smo jih zopet in zopet prihajali ogledovat in marsikatero pol ure smo stali v mrazu pred njimi, saj so nam bile tako ljube.«

Konec XIX. stoletja so se Kranjčani naveličali Layerjevih jaslic, zato so se morale umakniti v shrambo župnišča. Kasneje so prišle jaslce iz Kranja v Predoslje, kjer so jih postavljali nad 30 let. Po sto letih so začele razpadati.

Spomladi 2018 je Layerjeve jaslce Muzeju jaslic Brezje predal župnik iz Predoselja g. Janez Jenko. Jaslce so še kompletne, torej kulisa in 46 premakljivih figuric. Layerjeve kulisne jaslce so za Muzej jaslic Brezje izjemnega pomena, ne samo kot prve kulisne jaslce na Slovenskem, ampak tudi zaradi tega, ker jih je naslikal avtor milostne podobe Marije Pomagaj in so njegovo zadnje delo.

SLOVENSKO MARIJINO NARODNO SVETIŠČE BREZJE 72 BREZJE

Bogat program za tretje življenjsko obdobje

Društvo U3 v Škofji Loki deluje že od leta 2004. »Prvih deset let so delovali v okviru Društva upokojencev Škofja Loka, potem pa so se podali na uspešno samostojno pot,« je povedala predsednica Društva U3 Borjana Varja Koželj.

KLARA MRAK

Škofja Loka – V Društvu U3 – Univerzi za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka se zavedajo, da sta druženje in izobraževanje temelj našega delovanja. »V podporo starejšim, ki niso večji sodobnih načinov komunikacije, med drugim vodimo projekt Halo 65+. Na brezplačni telefonski številki 080 22 61 pomagamo našim občanom, ki potrebujejo pomoč pri urejanju raznih zadev – zdravnik, prevozi Prostofer in drugo. Društvo in naši člani smo se vključili tudi v solidarnostne akcije za prizadete v poplavah ter prispevali finančna sredstva,« je povedala predsednica Društva Borjana Varja Koželj.

V društvu sodelujejo z okoljem, z nevladnimi organizacijami, kot so zavod Kres, Projekt človek, Zavod TRI, Zavod O, sodelujejo v projektu Veter v laseh. Trudijo se za to, da je njihov program izobraževanja kar se da bogat in ga vsako leto dopolnjujejo z novimi

vsebinami. Kot razlaga Koželjeva, obsega šest sklopov: jezike, umetnost, zdravje in osebni razvoj, računalništvo, delavnice in drugo. »Poleg dela v učilnici organiziramo Čaj ob petih, odkrivamo koticke Škofje Loke, v septembru ponujamo po-

prostorih, kot se je izrazil Koželjeva, »komande«, na Partizanski cesti 1. To je pri vohodu v bivšo vojašnico, nasproti podjetja Želva. »Poleg pisarniških prostorov sta tu dve učilnici, ki smo ju začasnno odstopili Osnovni šoli Jela Janežiča, saj prostore

»Poleg dela v učilnici organiziramo Čaj ob petih, odkrivamo koticke Škofje Loke, v septembru ponujamo poletno univerzo s programom intenzivnega jezikovnega izobraževanja in usvajanja računalniških veščin ...«

letno univerzo s programom intenzivnega jezikovnega izobraževanja in usvajanja računalniških veščin. V okviru študijskega krožka Biseri Slovenije spoznavamo domovino, kar dopolnjujemo z izleti pod naslovom Širimo obzorja.«

Vpis v novo študijsko leto že poteka

Vpis v novo študijsko leto poteka od 1. septembra dalje vsak delovnik od 10. do 12. ure, in sicer v novih

nujno potrebuje zaradi nedokončane prenove šole. Za naše člane, udeležence novih programov, bomo poskrbeli v drugih prostorih,« pove predsednica loškega Društva Univerze za tretje življenjsko obdobje Borjana Varja Koželj. Da bo začetek študijskega leta čim bolj uspešen, pa že zdaj napoveduje zanimiv izlet, ki bo v četrtek, 19. septembra. Udeleženci si bodo ogledali Vesoljski center Noordung, Žičko kartuzijo in kartuzijo Jurklošter.

Kot da vmes ne bi bilo počitnic

Kot smo že poročali, gradnja Osnovne šole Jela Janežiča še ni končana, zato bodo nekateri učence in učenci prve tedne in mesece novega šolskega leta preživel na nadomestnih lokacijah. »Učenci so v petek prišli v šolo, kot da vmes ne bi bilo počitnic,« je dobro in srčno vzdušje med otroki povzela ena od učiteljic.

KLARA MRAK

Škofja Loka – Župana dveh izmed občin ustanoviteljic, Škofje Loke in Medvod, Tine Radinja in Nejc Smole sta v

v prostorih Zavoda za šport, kjer so tri učilnice z najmlajšimi učenci, nato so se z ravnateljico Marjeto Šmid in predstavniki občin sprehodili skozi matično šolo, kjer

»Odšli smo tudi v bivšo vojašnico, ki je letos nova lokacija začasnih učilnic, kjer nam je univerza za tretje življenjsko obdobje prijazno odstopila dva razreda, društvo invalidov pa enega, vsem smo zelo hvaležni. Pomembno je, da sta župana videla, kaj je narejenega, pa tudi kaj bi bilo mogoče še treba narediti,« je razmišljala Šmidova.

»Ko pridem pogledat prvošolce, vedno prosim samo eno stvar: najbolj pomembno je, da ste med sabo prijatelji, da si pomagate takrat, ko je treba, in da se dobro počutite v šoli.« (Nejc Smole, župan Medvod)

ponedeljek obiskala učence, ki so začeli pouk tudi na začasnih nadomestnih lokacijah. Najprej sta se pomudila

so si ogledali, kako se počutijo učenci in učiteljice, obiskali so tudi naše najmlajše v posebnem programu.

Želita, da se dobro razumejo in so prijatelji

Loški župan Tine Radinja in medvoški župan Nejc

Ravnateljica Marjeta Šmid in župana Nejc Smole ter Tine Radinja / Foto: Gorazd Kavčič

Gradnja šole za zdaj stoji, ampak na Občini Škofja Loka se nadejajo, da bo kmalu spet stekla. / Foto: Gorazd Kavčič

Smole sta zaželela lepo šolsko leto in predvsem so njune želje, da se med sabo dobro razumejo. »Naša naloga je, da skupaj končamo prenovo Osnovne šole Jela Janežiča, zdaj pa smo prišli pogledat, kje boste imeli pouk v vmesnem času in kako vam gre,« je povedal Radinja. »Ko pridem pogledat prvošolce, vedno prosim samo eno stvar: najbolj pomembno je,

da ste med sabo prijatelji, da si pomagate takrat, ko je treba, in da se dobro počutite v šoli,« pa je dodal Smole. Otroci so z zanimanjem poslušali goste. Povedali so, da se v prvih dneh pouka pogovarjajo, kaj so počeli med počitnicami, in da se za zdaj dobro počutijo v šoli. Prostori, četudi so začasni, so zelo lično urejeni in zagotovo bodo srčne učiteljice poskrbele, da se

bodo otroci do takrat, ko se bodo preselili v lepe nove prostore obnovljene šole, ves čas dobro počutili. Ravnateljica šole Marjeta Šmid je bila obiska županov vidno vesela. »Prav se mi zdi, da župani vidijo v živo, kakšno je stanje. Sicer so zelo zavzeti v vseh pogledih tudi sicer, ampak tudi njihov srčen odnos do učencev je tisti, ki nekaj šteje in ki tudi nas dviguje.«

Cankar voščil Tavčarju

V Osnovni šoli Ivana Tavčarja Gorenja vas so se v letošnjem Tavčarjevem letu, ko zaznamujemo stoto obletnico njegove smrti, spomnili tudi rojstnega dneva znamenitega rojaka.

MATEJA RANT

Gorenja vas – V Tavčarjevem letu so se na praznovanju v šolski avli spomnili »enega najpomembnejših mož, ki jih je dala Poljanska dolina«, kot so poudarili. Letos 19. februarja je minilo sto let od smrti Ivana

Tavčarja, 28. avgusta pa bi praznoval 172. rojstni dan. Na prav poseben način so ga zaznamovali v šoli, ki od leta 1975 nosi njegovo ime. Z Vrhniko mu je namreč v igranem prizoru prišel voščil sam Ivan Cankar.

Z Vrhniko namreč prihaja tudi nova ravnateljica

gorenjevaške šole Nataša Grom, ki je spomnila, da so pred dvema letoma tudi na Vrhniko praznovali Cankarjevo leto. Na prireditvi sta učiteljici Nina Dolenc in Andreja Uršič podrobneje predstavili Ivana Tavčarja. »Za nas je Ivan Tavčar pomemben, ker je v slovensko

književnost ponesel Poljansko dolino in njene prebivalce. Bil je med začetniki slovenske kmečke novele in povesti, zaznamoval je politično življenje. Manj znano je, da ga uvrščajo med pomembne gospodarstvenike, saj je bil med ustanovitelji Mestne hranilnice in postal njen pravni svetovalec.« Kot so še poudarili, je bil velik svetovljan, »v blišču, bogastvu in slavi pa nikdar ni pozabil na svoje rojake v Poljanski dolini«. Na več mestih, so poudarili v predstavitvi, je v svojih delih izpovedal povezanost z domom in domovino.

V igranem prizoru je Tavčarju prišel voščil tudi Cankar in mu kot darilo prinesel njegove knjige, ki jih je pred leti zastavil, kot je priznal, zato jih je bilo težko najti. V hudomušnem dialogu sta se pogovarjala o delih, ki jih drug pri drugem najbolj cenita, čeprav sta, kot je dejal Tavčar, desetletja živela in delala drug mimo drugega. Skupaj z drugimi je nato Cankar nazdravil Tavčarju.

V Osnovni šoli Ivana Tavčarja Gorenja vas so se spomnili rojstnega dneva znamenitega rojaka Ivana Tavčarja. Dne 28. avgusta je namreč minilo 172 let od njegovega rojstva. / Foto: Mateja Rant

Gorenjsko srečanje pridelovalcev koruze

CVETO ZAPLOTNIK

Žabnica – Kmetijsko-gozdarski zavod Kranj, kmetija Šifrer iz Žabnice in semenarske hiše, ki oskrbujejo kmetije s semenom koruze, bodo v ponedeljek, 11. septembra, z začetkom ob pol desetih dopoldne na Šifrerjevi njivi v Ledinah na žabniškem polju pripravili tradicionalno srečanje

gorenjskih pridelovalcev koruze. Udeleženci si bodo ogledali poskus s hibridi koruze za silažo petih semenarskih hiš, predstavili pa jim bodo tudi letošnje pogoje za pridelavo koruze, aplikacijo Sopotnik, obveznosti kmetij glede izpolnjevanja zahtev za pridobitev nekaterih plačil ter aktualne informacije o zavarovanju posevkov.

Za našo veliko mizarско delavnico v Čajni (A 9611 Nötsch im Gailtal) iščemo:

ELEKTRIČARJA V OBRATU (M/Ž)

za vzdrževalna dela, servisiranje, odpravljanje napak, optimizacijo proizvodnih naprav in infrastrukture;

MIZARJA (M/Ž)

za končno obdelavo in nadzor kakovosti visokokakovostnih izdelkov iz lesa, zagotavljanje kakovosti in izboljšanje delovnih procesov.

Če imate zaključeno poklicno izobraževanje in izkušnje v svoji stroki, govorite nemško, imate opravljeno usposabljanje za delo z viličarjem (ni pogoj) in ste pripravljeni delati v izmenah in ob koncih tedna, se obrnite na Janeza Grilca na telefonsko številko 0043 67 604 601 702. Veselimo se vašega klica.

L'Etape v Kranju

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Del svetovne serije L'Etape, ki poteka v 25 državah po vsem svetu, je pretekli konec tedna gostil Kranj. Rekreativni kolesarji so imeli že drugo leto zapored priložnost izkusiti Dirko po Franciji na slovenskih tleh.

Več kot tisoč kolesarjev iz kar 23 držav se je v nedeljo podalo na 68 oz. 136 km dolgo preizkušnjo po gorenjskih cestah. Trasa je bila zaradi posledic avgustovske vremenske ujme na cestni infrastrukturi nekoliko spremenjena. Zmagovalca

na daljši preizkušnji sta postala že lanskoletni zmagovalec, Avstrijec Johnny Hoogerland in Laura Šimenc. Kranjčanka je dan prej slavila že na vzponu na Vršič. Na krajši trasi sta bila prva v cilju Gašper Breznik in Valerie Rupitsch iz Avstrije. Vsi so prejeli tudi rumeno majico Dirke po Franciji. Odprtje kolesarskega festivala je bilo v soboto, ko so potekala otroška in družinska kolesarjenja.

Kranj bo tudi prihodnje leto gostil L'Etape Slovenia by Tour de France. Na sporedu bo 7. in 8. septembra.

Z amaterskimi kolesarji se je na progo podal tudi ambasador L'Etape Slovenia Matej Mohorič, ob njem kulturna maskota hudiček Didi. / Foto: Gorazd Kavčič

Spominski turnir košarkaric

Od danes do nedelje bo v športni dvorani na Planini v Kranju potekal mednarodni ženski košarkarski turnir Memorial Jerneja Gortnarja, ki ga v spomin na nekdanjega predsednika pripravlja ŽKK Triglav.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Turnir se bo danes ob 18. uri začel s tekmo med domačo ekipo Triglava in košarkaricami Medveščaka, ob 20.15 pa bo sledila tekma med srbskima ekipama Novosadska ŽKA in Partizanom. Jutrišnji spored se bo začel ob 13. uri s tekma mlajših ekip, ob 16.45 pa je na sporedu tekma med Medveščakom in Partizanom. Ob 19. uri se bosta pomerili ekipi Triglava in Novosadske ŽKA. Nedeljski spored se bo začel z obračunoma mlajših ekip ob 10. uri. Ob 14. uri bo tekma

Trener košarkaric Triglava Gašper Sluga je prepričan, da bo turnir dober uvod v novo sezono. / Foto: Tina Dokl

med ekipama Medveščaka in Novosadske ŽKA, ob 16.15 pa med Triglavom in

Partizanom. »Mislim, da je pred začetkom sezone to pravi turnir za našo ekipo.

Gotovo bo kvaliteten, saj je ekipa Medveščaka med najboljšimi štirimi hrvaškimi klubi, Partizan ima vedno močno in atraktivno ekipo, Novosadska ŽKA pa je ekipa, ki dobro dela z mladimi. Jedro naše ekipe ostaja enako kot v prejšnji sezoni, je pa igrati prenehala Rebecka Abramovič, kar bo gotovo največja sprememba. K Ježici je odšla Tinkara Zoran, k nam pa je iz ekipe Ježice prišla Maša Hlebec, iz Ilirije pa Tara Pulevič. Priložnost bodo dobile tudi naše mlade košarkarice,« je pred turnirjem povedal trener košarkaric Triglava Gašper Sluga.

Tekači zbrani na Gorenjskem

Kranjska Gora – Od danes do nedelje bo Kranjska Gora z okoli gostila največjo trail tekaško prireditev v tem delu Evrope I Feel Slovenia Julian Alps Trail Run by UTMB. Udeležilo se je bo več kot 2500 tekačev in tekačic iz okoli 60 držav. Na letošnji izvedbi bodo tekači sodelovali na šestih različnih razdaljah. Največ jih pričakujejo na 25 in 60 kilometrov, kjer se jih bo na vsako razdaljo podalo približno sedemsto.

Državno prvenstvo v poletnem biatlonu

Rudno polje – Ta konec tedna se bodo na Pokljuki biatlonci in biatlonke borili za poletne državne naslove na rolnah. Jutri ob 10. uri se bodo pomerili v sprintu, tekmovanje pa organizira Smučarski klub Brdo. V nedeljo, prav tako z začetkom ob 10. uri, bo v organizaciji Smučarske zveze Slovenije in Smučarskega kluba Cerknica potekalo še državno prvenstvo v tekmi s skupinskim startom. Tekmovanje bo za vse kategorije.

**BIOTEHNIŠKI
CENTER NAKLO**
STRAHINJ 99, 4202 NAKLO, www.bc-naklo.si

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

V 2-letnem študiju upravljanja podeželja in krajine, naravovarstva, hortikulture ter živilstva in prehrane vam omogočamo razvoj strokovnih, podjetniških, organizacijskih in komunikacijskih veščin. Praktične izkušnje pridobivate na različnih deloviščih, v predavalnicah in na terenu pa vas pričakujejo izkušeni predavatelji iz prakse.

Izjava študentke Apolonije Jekovec

»Za študij živilstva in prehrane v BC Naklo sem se odločila, ker me to področje že od nekdaj zanima in sem tudi v srednji

šoli zaključila program živilsko-prehranski tehnik. Šola mi je všeč, obdana je z naravo in ni v mestu. Predavatelji in celotno osebje so zelo prilagodljivi, zato na tej šoli praktično nič ni nemogoče.«

Dodatne informacije za vpis lahko dobite tudi na elektronskem naslovu referat.visja@bc-naklo.si ali po telefonu 070 485 353.

Vpis na Višjo strokovno šolo na prosta mesta poteka še do konca septembra 2023.

Vinka Kerkez

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Odrasli se lahko vpišete v programe **Naravovarstveni tehnik, Slaščičar, Pek, Mesar, Živilsko prehranski tehnik, Gospodar na podeželju, Mehanik kmetijskih in delovnih strojev, Kmetijski podjetniški tehnik, Cvetličar, Vrtnar in Hortikulturni tehnik**, čez celotno leto pa se udeležite številnih praktičnih naravnanih tečajev, usposabljanj in delavnic. Da se na BC Naklo resnično pridobiva znanje za vse življenje, je razvidno tudi iz besed **Vinke Kerkez**, ki se uči za kmetijsko podjetniško tehniko: »Predavatelji so

strokovni, polni znanja in njihova predanost poučevanju je opazna v vsaki uri. Prav tako sem navdušena nad prilagodljivostjo, ki jo omogočajo organizatorji programa šolanja za odrasle, kar mi olajša usklajevanje šolanja z vsakodnevnimi obveznostmi.«

Dodatne informacije za vpis lahko dobite tudi na elektronskem naslovu nada.zupanc@bc-naklo.si ali po telefonu 041 499 934.

Vpis v srednjo šolo za odrasle že poteka.

Apolonija Jekovec

Trgovci z nizkimi dobički

Spar Slovenija, ki velja za enega največjih trgovcev pri nas, je lani ustvaril za dobro milijardo evrov bruto prometa oz. dobro desetino več kot leto prej, a je bila dobičkonosnost prihodkov nizka.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Kljub 1,064 milijarde evrov ustvarjenega bruto prometa v lanskem letu, kar je 10,8 odstotka več kot leta 2021, je čisti dobiček družbe Spar Slovenija znašal le okoli 17 milijonov evrov, dobičkonosnost prihodkov pa 1,75 odstotka. »Na podlagi teh podatkov, ki so verifikirani s strani pooblaščenih revizorjev, bi se morali vprašati, ali smo res takšni nasilneži in izkoriščamo vse ostale v verigi,« se je na novinarski konferenci ob predstavitvi poslovnih rezultatov ob nekatere objave v javnosti, ki spremljajo še vedno visoke cene hrane pri nas, spraševal glavni izvršni direktor David Kovačič, ki poudarja, da je trgovina nizkoprofitabilna in izjemno konkurenčna dejavnost. »Vsi trgov-

V letošnjem letu Spar odpira pet novih trgovin, tudi v Kranjski Gori in Cerkljah.

ci skupaj smo dosegli tretjino dobička NLB. Preden nas nekdo razglaša za dobičkarje, naj najprej pogleda te podatke,« je bil jasen Kovačič, ki si želi transparentnejše komunikacije, in dodal: »Tako ko je pri nas nekdo uspešen, je že vojni dobičkar. V tujini jih bolj zanima, kaj je temelj uspeha.«

Marža ni dobiček

Sparova marža je lani znašala 26,7 odstotka, a kot poudarja direktor nabave Uroš Lozej, je ne smemo enačiti z dobičkom. Trgovina je

David Kovačič, glavni izvršni direktor Spara Slovenija / Foto: Spar Slovenija

delovno zelo intenzivna panoga z visokimi obratovalnimi stroški, stroški plač, logistike in tudi energije, ki so bili še posebej visoki zaradi višjih cen elektrike. »Ko vse to odštejemo od marže, pridemo do tistih 1,75 odstotka,« je dejal Lozej, ki je analiziral tudi razrez cen nekaterih artiklov. Kot kaže primer kilograma bele moke S-budget, ki po redni ceni stane 69 centov, gre 32 centov pridelovalcu pšenice, 18 centov proizvajalcu, trgovec dobi 13 centov, šest centov pa znaša DDV.

V minulih mesecih so na družabnih omrežjih zakrožili tudi računi o cenejših artiklih v italijanskih trgovinah, zaradi česar so pri Sparu izvedli popis 800 izdelkov v trgovini Famila Muggia. Primerjava je pokazala, da je nakup v Sparu brez upoštevanja akcijskih cen in kuponov cenejši za 0,98

odstotka, sveži artikli pa celo za 19,5 odstotka. V njihovem centru v Novi Gorici pa imajo menda med 20 in 30 odstotki italijanskih kupcev.

Dve novi trgovini tudi na Gorenjskem

Sparov tržni delež (podatek, ki sicer pri trgovcih velja za poslovno skrivnost) se je sicer do konca lanskega leta povečal za 0,8 odstotka, na 22,8 odstotka, kar ga uvršča na drugo mesto za Mercator. Družba je tudi lani razširila svojo prodajno mrežo in znaša skupno 112 poslovalnic, v katerih po njihovih podatkih dnevno nakupuje 180 tisoč ljudi. V letošnjem letu jih bodo skupno odprli še pet, na Gorenjskem tudi v Kranjski Gori in v Cerkljah. Načrtujejo tudi prenove. Letos so že prenovili tudi poslovalnico na Jesenicah. V prihodnjih dveh letih načrtujejo tudi širitev

logističnega centra in upravne stavbe v Ljubljani.

Kovačič sicer v prihodnjih letih pred trgovci vidi še precej izzivov. »Prehranska veriga bo v permanentni krizi. Populacija je vedno večja, vremenske razmere so vse bolj neugodne, obdelovalnih površin pa je vse manj,« pravi. Tudi v minulih obdobjih so se spopadali s težavami, med katerimi posebej omenjajo epidemijo covid-19, vojno v Ukrajini in tudi nedavne poplave. Kljub temu je Sparu ves čas uspelo zagotavljati dobavljenost artiklov.

Danes družba zaposluje 5132 ljudi, v lanskem letu so na novo zaposlili 122 delavcev, plače pa so zaposlenim povišali v povprečju za deset odstotkov. Povprečna plača je tako v podjetju znašala 1582 evrov bruto, kar je osem odstotkov nad povprečjem dejavnosti.

Poplave vplivale na poslovanje

Največji zavarovalnici pri nas v poročilih o poslovanju v prvi polovici leta ocenjujeta tudi škodo, ki je nastala ob julijskih neurjih s točo in avgustovskih poplavah.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana, Maribor – Skupina Triglav je v prvi polovici letošnjega leta okrepi-la obseg poslovanja na dobrih 955 milijona evrov in dosegla 10,5 milijona evrov poslovnega izida pred obdavčitvijo. Kot pa poudarjajo v polletnem poročilu, je omejitev cene dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja povzročila izgubo na segmentu zdravstvenih zavarovanj, ki je ob polletju znašala 30,9 milijona evrov,

na letošnje leto pa bodo močno vplivala tudi julijska neurja ter avgustovske poplave, ki so povzročile zgodovinsko visoke škode Skupine Triglav. »Menimo, da bo letošnja višina naravnih množičnih škod dosegla vrednost med 150 in 200 milijoni evrov, kar je zgodovinski nivo. Njihov vpliv na poslovni rezultat Skupine bo bistveno presegal dolgotrajno povprečje in bo po trenutnih ocenah znašal med 40 in 50 milijoni evrov,« je povedal predsednik uprave

Zavarovalnice Triglav Andrej Slapar. V Skupini Triglav sicer pričakujejo, da bo zaradi obeh dejavnikov celoletni poslovni izid pred obdavčitvijo za okoli 80 odstotkov nižji od načrtovanega.

Tudi v Zavarovalni skupini Sava, ki po tržnem deležu predstavlja drugo največjo oceno celoletnega dobička za 25 odstotkov in bo znašal okoli 40 milijonov evrov. Škodo ocenjujejo na slabih sto milijonov evrov. Skupaj

s škodami, ki jih bo Sava Rekrila iz sprejetega pozavarovalnega posla zunaj skupine (na avstrijskem, hrvaškem in srbskem trgu), in z upoštevanjem pozavarovalne zaščite se vpliv na poslovanje ocenjuje v razponu med 30 in 35 milijoni evrov.

Obseg poslovanja v prvem polletju je sicer znašal dobrih 495 milijonov evrov in je v primerjavi z enakim obdobjem lani dosegel skoraj 12-odstotno rast, čisti dobiček skupine pa je dosegel 40 milijonov evrov.

DOBRO JE VEDETI

Zamudne obresti so se letos dvakrat zvišale

CVETO ZAPLOTNIK

Zamudna obrestna mera je letna obrestna mera, po kateri se obrestujejo denarne obveznosti od dneva nastanka dolžnikove zamude do dneva plačila. Po zakonu je predpisana obrestna mera zamudnih obresti vodilna obrestna mera, ki jo Evropska centralna banka uporablja za operacije glavnega refinanciranja, povečana za osem odstotnih točk. Tako določeno obrestno mero in vsakršno spremembo objavi minister za finance v uradnem listu. Velja za pol leta, prvo obdobje je od 1. januarja do 30. junija in drugo od 1. julija do 31. decembra.

Vrsto let je zamudna obrestna mera znašala osem odstotkov, letos pa se je spremenila že dvakrat. Prvega januarja se je zvišala z 8 na 10,5 odstotka in prvega julija na 12 odstotkov. »Prva stvar, na katero pomislimo v povezavi z zamudno obrestno mero, so zamudne obresti, ki jih moramo plačati, kadar zamujamo z izpolnitvijo denarnih obveznosti,« pravijo v Zvezi potrošnikov Slovenije, ob tem pa

opozarjajo, da zamudna obrestna mera neposredno ali posredno vpliva tudi na višino drugih obrestnih mer, med drugim na obrestno mero pri dovoljenem negativnem stanju (limitu) na osebnem računu in na vrednotenje oderuške obrestne mere.

V bankah in hranilnicah je namreč obrestna mera za dovoljeno negativno stanje običajno le malo nižja od zakonsko določene zamudne obrestne mere. To pomeni, da je zdaj le malo nižja od 12 odstotkov, še ob koncu lanskega leta pa je bila le malo nižja od 8 odstotkov. Razlika je očitna, zato v zvezi potrošnikov svetujejo imetnikom osebnih računov, da naj se skušajo izogniti negativnemu stanju na računu oziroma naj ga čim prej pokrijejo.

Po obligacijskem zakoniku se pogodba šteje za oderuško, če je dogovorjena obrestna mera zamudnih ali pogodbenih obresti za 50 odstotkov višja od zakonsko določene zamudne obrestne mere. Tako je do konca lanskega leta oderuška obrestna mera znašala 12 odstotkov, zdaj je 18 odstotkov.

Zaključena pripojitev N Banke

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – S prenosom vseh strank in njihovega poslovanja je NLB zaključila operativno pripojitev N Banke k NLB. S tem so komitentom vzpostavili osebni ali poslovni račun, jim posredovali nove kartice in zagotovili uporabo njihovih digitalnih oz. mobilnih

rešitev ter prenesli tudi kredite in depozite z nespremenjenimi pogoji. Kot pravijo pri NLB, stranke s prenosom niso imele nobenih stroškov, ves čas pa so jim še vedno na voljo z nasveti in pomočjo. Proces se je začel marca lani, ko je po začetku invazije v Ukrajini NLB odkupila takratno Sberbank.

Za poslovanje z državo brez korupcije

Ljubljana – SBC – Klub slovenskih podjetnikov se je ta teden na Komisiji za preprečevanje korupcije javno zavezal k ničelni toleranci do podkupovanja javnih uslužbencev s poudarkom na javnem naročanju. Komisija pa je s tem storila korak naprej k uresničevanju svojih ciljev glede preprečevanja korupcije in krepitve integritete v družbi. Korak naprej, ki sta ga naredili obe strani, bo še posebej pomemben v luči odpravljanja posledic poplav, »ki mora biti transparenta, odgovorna in izključno v javnem interesu«, je poudaril predsednik komisije dr. Robert Šumi. Po besedah predsednika SBC Joca Peččnika pa bodo delovanje, ki temelji na integriteti, širili tudi izven kroga članov SBC.

Nagrade za izjemne dosežke

Ljubljana – Gospodarska zbornica Slovenije objavlja razpis za nagrade za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke za letošnje leto. Nagrado podeljujejo od leta 1968 kot priznanje za izjemne dosežke trajnejšega pomena pri uresničevanju poslovnih in razvojnih ciljev, ki odločilno vplivajo na splošni ugled gospodarskih subjektov. Podelili bodo po tri nagrade za velike, srednje ter male in mikro gospodarske družbe ter eno nagrado za posebne dosežke samostojnim podjetnikom (s. p.). Razpis je odprt do 2. oktobra. Imena nagrajencev bodo objavljena ob podelitvi.

Izguba otroka najhujša tragedija

V Sloveniji je lani v prometu umrl en otrok, v prvem letošnjem polletju pa že dva.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Ob začetku šolskega leta agencija za varnost prometa in policija podarjata, da je izguba ali huda poškodba otroka v prometni nesreči tragedija, ki je ne bi smela doživeti nobena družina. Zato vse voznike in druge udeležence v prometu ponovno prosita za strpno udeležbo v prometu z največjo možno mero odgovornosti skozi celo leto. »V preteklosti smo ob tem, ko smo govorili o varnosti otrok, običajno govorili o pešcih. Z razvojem se je to nekoliko spremenilo, saj sedaj otroke na poti v šolo in popoldan pri igri srečujemo tudi kot kolesarje, voznike skirojev in e-skirojev, v višjih razredih pa tudi z mopedi. Vse naštetu zahteva od otrok poleg poznavanja cestnoprometnih predpisov tudi obvladovanje takšnega prevoznega sredstva. Dodatna težava pri tem je, ko odrasli na naštetih prevoznih sredstvih niso ravno najboljše vzor,« je opozoril Ivan Kapun, vodja Sektorja prometne policije na Generalni policijski upravi.

Iz zadnjega poročila Zmanjševanje števila smrtnih žrtev med otroki na

evropskih cestah v obdobju 2011–2021, ki ga je objavil Evropski svet za varnost v prometu (ETSC) septembra lani, sicer izhaja, da Slovenija sodi med najvarnejše na področju prometne varnosti otrok do 14. leta. Med drugim je v poročilu navedeno, da je v Sloveniji leta 2011 umrlo šest otrok, leta 2021 trije, v letu 2018 pa niti eden. Poleg Slovenije samo še na Norveškem, Švedskem, Slovaškem in v Estoniji število umrlih otrok v prometu vsako posamezno leto v zadnjih desetih letih (2011–2021) ni nikdar preseгло deset. Povprečen upad števila smrtnih žrtev med otroki (0–14 let) v prometu je bil v obdobju 2011–2021 v Sloveniji krepko nad povprečjem Evropske unije, kar nas je uvrstilo v sam vrh najboljših držav, v družbi Avstrije, Belgije in Litve.

V prvi polovici letošnjega leta je bilo v prometnih nesrečah udeleženih 228 otrok v starosti do 14 let, enako kot v istem obdobju lanskega leta, žal pa sta življenja izgubila dva otroka, in sicer pešec in potnik v vozilu, lansko leto pa eden, kot kolesar. Precej nižje je število hudo telesno poškodovanih, saj jih je bilo letos devet, lansko leto pa 18.

Slovenija sodi med najvarnejše na področju prometne varnosti otrok, starih do 14 let. / Foto: Daniel Novakovič/STA

Z avtom izsilila prednost kolesarki

Bled – Blejski policisti so v torek obravnavali prometno nesrečo na relaciji Gorje–Bled. Med vožnjo kolesarke po prednostni cesti iz smeri Gorij proti Bledu je na Rečici z neprednostne ceste pripeljala 53-letna voznica avtomobila, kolesarki izsilila prednost in trčila vanjo. Kolesarka se je pri tem lahko telesno poškodovala.

Nasilen do partnerice

Radovljica – Radovljiški policisti so v torek zvečer obravnavali nasilje 53-letnega moškega nad partnerico. Moškemu so izrekli prepoved približevanja, zoper njega pa zbirajo obvestila v smeri kaznivega dejanja z elementi nasilja.

Objekt uničen, živino rešili

Velik požar je uničil gospodarski objekt Kmetije Mis. »Teško je karkoli povedati. Če ti zgori tvoje življenjsko, petdesetletno delo, ni enostavno,« nam je včeraj povedal gospodar Tomaž Mis.

MAJA BERTONCELJ

Zavrh – V medvoški občini se je natanko en mesec po uničujočih poplavah zgodila nova katastrofa. V ponedeljek sredi dneva je zagorelo na Kmetiji Mis v Zavrhu pod Šmarno goro, pri najbližjih sosedih rojstne hiše Jakoba Aljaža.

215 posredovalcev

S Policijske uprave Ljubljana so sporočili, da so bili o požaru na gospodarskem objektu velikosti 40 metrov krat 80 metrov, katerega streha je prekrita s sončnimi celicami, obveščeni okrog 13. ure. V objektu je bila živina, ki so jo pravočasno rešili, skladišče sena in kmetijska mehanizacija. Začel se je boj gasilcev z ognjenimi zublji. Razsežnosti požara so bile velike. Celotno ostrešje objekta je bilo v ognju. »To je doslej eden največjih požarov v medvoški občini. Skupaj je bilo na kraju dogodka kar 215 posredovalcev z 52 vozili, od tega 198 gasilcev s 43 gasilskimi vozili. Sodelovalo je šest društev iz Gasilske zveze (GZ) Medvode, 11 iz GZ Ljubljana, Gasilska brigada Ljubljana, Enota za podporo vodenju Ljubljana, Policija, Civilna zaščita Medvode, dežurna medicinska pomoč, dežurni živinozdravnik in Elektro Gorenjska,« nam je v torek dopoldan povedal Anže Šilar, poveljnik Gasilske zveze Medvode. Intervencija je v ponedeljek trajala do večera in se nadaljevala tudi še v torek. Bila je zahtevna in tudi nevarna. »Poškodovanih ni bilo, so pa štirje gasilci potrebovali preventivno pomoč in z njimi je vse v redu,« je dodal Šilar.

Ko so bili vzpostavljeni ustrezni pogoji, so policisti in pristojne službe začeli ogled in ugotavljanje vzroka za nastanek požara. Ta še

Na kraju dogodka je bilo kar 215 posredovalcev z 52 vozili, od tega 198 gasilcev s 43 gasilskimi vozili. / Foto: Primož Pičulin

ni znan. Včeraj smo obiskali Tomaža Misa, gospodarja na Kmetiji Mis. »Vse skupaj sedaj šele prihaja za mano, za vsemi nami. S sinom sva opazila ogenj, skušala kaj rešiti, a žal ni šlo. Če nas niso prizadele poplave, nas je pa ogenj. Žalostno. Nimam kaj. Sedaj gremo naprej, upam, složno, kot je treba. Teško je karkoli povedati. Če ti zgori tvoje življenjsko, petdesetletno delo, ni enostavno. Še kako dobro razumem vse, ki jim je voda v avgustovskih poplavah odnesla hiše, uničevala kmetije ... Sedaj smo pa mi tam. Če bomo vztrajni, bo šlo,« je na robu solz pripovedoval Tomaž Mis.

Živino odgnali na travnik

S sinom Tomažem sta oba gasilca. Ko so bile poplave, sta se takoj odzvala klicu na pomoč in odšla reševat življenja in premoženja v bližnje Vikrče, ki so bile poplavljeni. Za njima je že veliko intervencij. Hitrojima je bilo jasno, da se morata umakniti, da se ognjeni zublji prehitro širijo po poslopju. V nasprotnem primeru bi bili lahko ogroženi tudi njuni življenji. »V nekaj minutah je bil cel hlev v ognju. Hvala bogu, da imamo v občini

Medvode zelo dobro gasilsko organizacijo. Društva Gasilske zveze Medvode so prišla v zelo kratkem času, v eni uri je bilo na položajih že več kot dvesto posredovalcev. Kar so lahko pomagali, so, več se ni dalo,« je dejal in dodal, da so imeli v objektu tudi več kot sedemsto kubičnih metrov sena in za dva priklopnika balirane slame, ki so jo dokupili in jo shranili prav v tem objektu. K sreči so rešili živino. »S sinom in delavcem smo šli takoj v akcijo. Gnali smo jo nazaj na pašnik. Prednost je, da imamo odprti hlev, prosto rejo, da je žival vajena hoditi sem in tja, saj se že dolga leta pase na travnikih ob kmetiji. Zanimivo, da smo jo s paše pripeljali eno uro pred požarom, tako da jim je bilo čudno, zakaj jih ženemo znova nazaj. Skupaj imamo 130 glav živine. Vsa ni doma. V hlevu jih je bilo ob požaru dobrih sedemdeset. Sedaj so na pašniku. Prijatelji in drugi so prišli pomagat. Narejeno imamo že začasno molz-išče, da jih lahko tudi molzemo,« pravi Mis.

Požar je prizadejal večjo gospodarsko škodo, saj je pogorelo celotno ostrešje s sončno elektrarno. Del

stavbe se je tudi porušil. »Škoda je ogromna, večmilijska. Ne da se je oceniti,« je še povedal Mis. Sumi, da so vzrok požara sončne celice. »Strokovnjaki so vse pregledali, rezultatov še ni. Osebno menim, da je zagorela fotovoltaika. Seno in drugo imamo shranjeno kvalitetno. Hlev stoji od leta 1982 in nikoli doslej ni bilo nobenih težav.« Eko energijo na kmetiji so pri Misovih začeli uresničevati v letu 2008, ko se je začela kazati potreba po menjavi dotrajane strešne kritine. Zgradili so elektrarno, ki se razprostira na 720 m² strešne površine, v javno elektro omrežje se je uspešno vključila poleti 2009.

Najprej sanacija pogorišča

V ponedeljek popoldan bi moral biti Tomaž Mis na kmetiji Malenšek v Žlebeh, kjer je potekal pogovor ob siru, predstavljale pa so se tudi bližnje kmetije z različnimi domačimi dobrotami. Žal se je moral ukvarjati s povsem drugimi stvarmi. Na Kmetiji Mis, ki ima tristoletno tradicijo, je glavna dejavnost prirreja mleka. Na dan ga pridelajo okrog 1500 litrov ali še več. Med prvimi so začeli postavljati mlekomate, ki jih najdete v celotni regiji, ukvarjajo pa se tudi s predelavo mleka v različne mlečne izdelke. »Naša kmetija se preusmerja v predelavo mleka, v direktno prodajo. Ekonomska situacija povsod, ne samo v kmetijstvu, je slaba. Kaj nas sedaj čaka? Čim prej je treba sanirati pogorišče, kako naprej, pa je še preuranjeno reči. Ko bodo znani rezultati preiskave požara, se bova s sinom usedla in razmislila, ali gremo še enkrat v to,« je zaključil. Je tik pred upokojitvijo, od kmetije pa je odvisna celotna družina.

Tomaž Mis nam je pokazal gospodarsko poslopje, ki ga je požar uničil. / Foto: Maja Bertoncej

**KURILNO
OLJE**

DATRIS

GREJE MOČNEJE

080 2341

Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Pot raziskovanja morskega življenja

Tara Česnik je 23-letna Kranjčanka, študentka veterine, ki zadnja tri leta deluje v piranskem društvu Morigenos, društvu, ki se ukvarja s preučevanjem morskih sesalcev, predvsem delfinov. Poleg zahtevnega študija in preučevanja morskega življenja pa je Tara tudi ambasadorka projekta Zelena Kohezija.

NIKA TOPORIŠ

Verjetno se sprašujete, kako se Gorenjka znajde na poti raziskovanja morja in preučevanja delfinov. Tara odgovarja, da jo je od nekdaj zelo veselilo, ko so odšli na morje, z društvom Morigenos pa se je srečala že v osnovni šoli, ko se je udeležila tabora za nadarjene učence v Fiesi. »Takrat so nam predstavili svoje delo, vendar sem nekako pozabila, da to sploh obstaja. Pred tremi leti pa so nas s fakultete obvestili, da društvo še vedno pripravlja raziskovalne taborne, in od takratne udeležbe na taboru je šla moja pot le še navzgor.« Cilj Morigenosa je, kot je pojasnila Tara, primarno osredotočen na

poznavanje populacije delfinov v slovenskem morju, poleg tega pa tudi izobraževanje širše javnosti o njihovi prisotnosti in ohranjanju ter posredno tudi okoljevarstvo ter varovanje morja.

Želela bi si delfina Tuno

»Eden od večjih ciljev je bila tudi ustanovitev centra, kjer bi se ljudje lahko izobraževali o delfinih, in letos nam je to tudi uspelo. V Piranu imamo sedaj prostoro, kjer je pripravljena interaktivna razstava, ki obiskovalcem ponuja veliko informacij o delfinih,« je pojasnila Tara in dodala, da so člani Morigenosa posamezniki različnih starosti in poklicev, vse pa povezuje velika ljubezen do morja. Kot

terenska prostovoljka Tara največkrat opravlja opazovanje iz kopnega, kar v praksi pomeni, da z daljnogledi s piranskega zvonika zasledujejo gibanje delfinov, spremljajo njihova vedenja in opazovanja. »V Sloveniji imamo zanimiv pojav – ena skupina delfinov se pojavlja le v jutranjih urah, druga le v večernih. Posamezne delfine je mogoče prepoznati po njihovi hrbtni plavuti, ki je kot človeški prstni odtis – vsak ima svojega. Na podlagi teh podatkov lahko spremljamo populacijo. Trenutno je ta stabilna, kar pomeni tudi, da je stanje v morju relativno dobro,« je razložila Tara. Zaradi lažje komunikacije med člani društva delfini nosijo tudi človeška imena. Kot je

Tara Česnik veliko prostega časa namenja raziskovanju morskega življenja in delfinov.

/ Foto: Tina Dokl

Društvo Morigenos se primarno ukvarja s preučevanjem in raziskovanjem delfinov v slovenskem morju. / Foto: Arhiv Društva Morigenos

povedala mlada prostovoljka, bi bilo namreč zelo nerodno, če bi morali razpravljati o delfinih, poimenovanih po raznih kodah in številkah. »Imamo Morigenosa, Emanuelo, Banankota, pred kratkim smo enega poimenovali Srečko, saj se je ujel v mrežo in kasneje tudi sam rešil. Sama pa bi si želela, da bi enega poimenovali Tuna.«

Zelena ambasadorka

Tara je ambasadorka Zelene kohezije, evropskega projekta, ki poteka v sodelovanju Regionalnega RTV centra Koper – Capodistria s Kulturno izobraževalnim društvom Pina. »Gre za projekt, v okviru katerega

se predstavi pet mladih, aktivnih na področju naravovarstva, ki z inovacijami ali dobrimi praksami poskušajo pustiti pozitiven vtis na

dejanja štejejo in veliko pripomorejo k dobremu stanju ekosistema,« je še pojasnila Tara in dodala, da če se srečamo z delfini, naj bo naše

»V Sloveniji imamo zanimiv pojav – ena skupina delfinov se pojavlja le v jutranjih urah, druga le v večernih. Posamezne delfine je mogoče prepoznati po njihovi hrbtni plavuti, ki je kot človeški prstni odtis – vsak ima svojega. Na podlagi teh podatkov lahko spremljamo populacijo. Ta je trenutno stabilna, kar pomeni tudi, da je stanje v morju relativno dobro.«

okolju.« Tara vsem polaga na srce, da lahko z majhnimi dejanji, kot so ločevanje odpadkov, varčevanje z vodo in elektriko, vsak posameznik stori veliko. »Majhna

ravnanje čim bolj odgovorno in premišljeno. »Delfinov ne božamo, ne hranimo, ampak jih pustimo pri miru in z opazovanjem zgolj uživamo v trenutku.«

Kultura

So z arheološkimi izkopavanji na Polici pri Naklem odkrili rimsko svetišče **Stran 14**

Pogovor

Milena Zupancič, ambasadorka Tavčarjevega leta, Meta iz filma Cvetje v jeseni **Stran 15**

Obletnice

Četrto stoletje delovanja Društva možnaristov in pritrkovalcev Kamna Gorica **Stran 16**

Od petka do petka

V Domu starejših občanov Trebnje obravnavajo primer fizičnega nasilja, ki naj bi ga nad njihovo oskrbovanko izvajala 16-letna dijakinja načasem počitniškem delu. Slika je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Pavel Rupar iz Inštituta 1. oktober je na sredinem shodu upokojencev v Ljubljani napovedal, da bodo na naslednjem shodu oktobra protestirali, dokler jim ne bo ustrezno. / Foto: Gorazd Kavčič

Raziskava Zveze potrošnikov Slovenije je pokazala, da lahko slovenski mladostniki po spletu brez ovir nakupujejo alkoholne pijače. / Foto: Simon Šubic

Dijakinja nasilna do stanovalke v domu

SIMON ŠUBIC

Minister Maljevac: Nasilje ni dopustno

Ta teden nas je pretresel primer nasilja nad oskrbovanko Doma starejših občanov (DSO) Trebnje, zaradi katerega policija preiskuje sum kaznivega dejanja nasilništva, ki ga je osumljena 16-letnica z območja Novega mesta. V DSO Trebnje so namreč v začetku septembra prejeli anonimno sporočilo, da naj bi dijakinja med opravljanjem počitniškega dela fizično obračunala s starejšo stanovalko, jo vlekla za nos in lase, pred stanovalcem v invalidskem vozičku pa naj bi posmehljivo plesala. Svoje početje je posnela in ga objavila na družbenem omrežju Tik Tok. Minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac, ki je bil v sredo na izrednem obisku v DSO Trebnje, kjer se je sestal z vodstvom, stanovalci in zaposlenimi, je dogodek najostreje obsodil, za predvidoma ponedeljek pa napovedal forum, na katerem bodo obravnavali problem nasilja. »Nasilje je nedopustno. Kot družba moramo imeti do njega ničelno toleranco, vsi skupaj pa moramo skrbeti, da se ne ponavlja in da do nasilja ne prihaja,« je poudaril. Vodstvo DSO mu je zagotovilo, da je bila žrtev

zaščitena in so ji zagotovili vso ustrezno podporo, s primerom pa seznanili vse ustrezne organe. Direktorica doma Petra Kušar Stojakovič je povedala, da dogodek globoko obžaluje, z žrtvami pa sočustvujejo. Potrdila je, da je šlo za mladoletno dijakinjo na časem počitniškem delu. Kot je dodala, so v domu ukrepali na podlagi anonimnih elektronskih sporočil z vsebino, ki je nakazovala na izsiljevanje. Takoj so se obrnili na policijo, ki je sprožila postopek preiskave, po seznanitvi s posnetki pa so najprej zaščitili žrtev in v domu sprejeli vse ukrepe v lastni pristojnosti. V domu tudi že poteka notranja revizija. »V domu se zavezujemo, da bomo kakršnokoli škodljivo neprimerno ravnanje absolutno sankcionirali. Kakršnokoli škodljivo ravnanje pa v našem domu ni dopustno,« je poudarila.

Oktobra bodo vztrajali do konca

Na Trgu republike v Ljubljani je v sredo popoldne vnovič potekal shod upokojencev, ki sta ga pripravila iniciativa Glas upokojencev in Inštitut 1. oktober, ki ga vodi bivši poslanec SDS in nekdanji tržiški župan Pavel Rupar. Ponovno so zahtevali dvig pokojnin, Rupar pa je napovedal tudi vložitev

zakona, ki bi prinesel izredni dodatek k pokojninam. Kot je sporočil, bo oktobra potekal naslednji shod, na katerem bodo protestirali, dokler jim ne bo ustrezno. »Tu bomo spali, tu bomo živeli, tu bomo toliko časa, dokler Golob ne pride k nam,« je dejal Rupar. Protestnike je nagovorila tudi ljubljanska mestna svetnica in nekdanja državna sekretarka na ministrstvu za zdravje v zadnji vladi Janeza Janše, ki je pozvala mlade, da se pridružijo naslednjim shodom. Zbirali so tudi sredstva za nakup novih pralnih strojev za upokojence, prizadete v poplavih. Tokratni shod je ob manjši udeležbi kot na spomladanskih shodih potekal na manjšem delu Trga republike, saj je bila večina trga zaradi priprav na teniški turnir zagrajena.

Mladostniki po spletu neovirano do alkohola

Nedavna raziskava Zveze potrošnikov Slovenije je pokazala, da lahko slovenski mladostniki po spletu brez ovir nakupujejo alkoholne pijače. Ob pomoči devetnajstletne osebe so namreč alkoholno pijačo naročili v desetih spletnih trgovinah – v petih dobro obiskanih splošnih spletnih trgovinah in pri petih specializiranih ponudnikih alkoholnih

pijač. Kot so ugotovili, ni nihče od desetih trgovcev ali pogodbenih dostavljavcev od mlade osebe, ki je na domu prevzela alkoholno pijačo, zahteval osebne dokumenta za preverjanje starosti. »To kaže na skrb vzbujajočo nedoslednost pri izvajanju zakonske zahteve za preverjanje starosti, ki je ključnega pomena za zaščito zdravja otrok in mladostnikov. O svojih ugotovitvah v okviru pregleda smo obvestili tudi pristojne organe,« je poudarila Nina Križnik z Zveze potrošnikov Slovenije. Maja Roškar z Nacionalnega inštituta za javno zdravje je ob tem povedala, da je mednarodna raziskava Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC), ki jo od leta 2002 v Sloveniji izvajajo vsake štiri leta, pokazala, da je alkoholne pijače v življenju že kdaj pilo 15 odstotkov 11-letnikov, 40 odstotkov 13-letnikov, 71 odstotkov 15-letnikov in 86 odstotkov 17-letnikov. Vsak četrti 15-letnik in vsak drugi 17-letnik pa je bil v življenju že vsaj dvakrat opit. »Delež pitja alkohola med mladostniki v Sloveniji sicer upada, a še vedno presegamo mednarodno povprečje. Mladostniki v Sloveniji odraščajo v okolju, kjer so alkoholne pijače lahko dostopne,« je opozorila.

Slovinci v zamejstvu (919)

Zahvala za sosedsko pomoč

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Sosednja avstrijska Koroška, ki so jo v preteklih letih pogosto prizadele naravne nesreče in nekaterim predelom tudi avgustovske poplave niso prizanesle, je takoj po naravni katastrofi v Sloveniji začela zbirati pomoč. Tako denarno kot materialno. Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon je v ponedeljek obiskal koroške dvojezične občine Železno Kaplo, Globasnico, Galicijo in Pliberk, ki jih je najbolj prizadelo neurje, in se v imenu Republike Slovenije prebivalcem Koroške, deželi, občinam in slovenskim manjšinskim organizacijam osebno zahvalil za pomoč. Slovenska gospodarska zbornica v Celovcu je organizirala posebno akcijo zbiranja pomoči, v katero se je vključilo okrog 20

manjšinskih organizacij in društev, darovali pa so tudi posamezniki. Ob tem je poudaril pomen hitre sosedске pomoči in se po vzoru Geoparka Karavanke zavzel za organizirano in trajno zagotavljanje sredstev za pomoč v takih primerih.

Župnik Stanko ostaja med Ziljani

Prvega septembra se je upokojil župnik v Bistrici na Zilji Stanko Trap. Zaradi svoje dolgoletne navezanosti na kraje pod Dobračem se ga je prijel vzdevek Stanko Ziljski. Leta 1939 rojeni Podjunčan je prišel v Ziljsko dolino leta 1977, v časih, ko je bila slovenščina hudo zastopljena in v nekaterih primerih celo osovražena. S svojo strpnostjo, preudarnostjo in tudi odločnostjo je

znal umiriti razmere in ljudje so ga začeli spoštovati in sprejemati kot svojega dušnega pastirja. V duhovniškem poklicu je bil nad 50 let. Tudi po upokojitvi ostaja v župnišču v Bistrici na Zilji kot duhovni pomočnik,

Dolgoletni ziljski župnik Stanko Trap tudi kot upokojenec ostaja med Ziljani. / Foto: časopis Nedelja

Minister Matej Arčon (četrti z leve) s predstavniki koroških občin med ogledom plazu pri Globasnici.

/ Foto: Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu

kar ga osrečuje. Ob slovesu je zapisal: »Zaljubljen sem v Ziljsko dolino. Hvaležen sem vsem, ki so se trudili in se trudijo za ohranitev slovenskega jezika. V Ziljski dolini sem se in se še vedno počutim kot doma.«

Prvega septembra je praznoval poklicni jubilej tudi pliberški duhovnik in dekan Ivan Olip, najstarejši od treh bratov duhovnikov s Sel pod Košuto. Pred tridesetimi leti, leta 1993, ga je tedanji

celovski oziroma krški škof Egon Kapellari iz župnije Šmarjeta v Rožu imenoval za župnika v Podjuni. Nasledil je dolgoletnega župnika Alojzija Kulmeža. Dekan Ivan Olip je obletnici prevzema pliberške fare dejal, da so ga na začetku sprejeli bolj rezervirano, zelo močna pa je bila tudi razdeljenost na nemško in slovensko. Sedaj je jezikovne napetosti veliko manj, žal pa peša znanje slovenščine med mladimi.

Po svetu

Kapitulacija Italije

Prav danes mineva osemdeset let od 8. septembra 1943, ko je bila razglašena brezpogojna kapitulacija Kraljevine Italije. To dejanje je velikega pomena tudi za Slovenijo, saj je bilo prvi korak vrnitve Primorske k matični domovini ...

MIHA NAGLIČ

Kapitulacija, ne le premirje

Razjasnimo najprej nekaj nejasnosti. V slovenski zavesti je Italija kapitulirala 9. septembra (»devetega devetega«). A stvar je v tem, da se je šele tistega dne tudi pri nas javno razvedelo, kaj se je zgodilo. Delegaciji zahodnih zaveznikov in italijanske vojske so dokument o kapitulaciji slednje podpisali že 3. septembra v kraju Cassibile na Siciliji. Pet dni pozneje, 8. septembra, je to dejstvo po radiu javno razglasil general Dwight D. Eisenhower, tedaj vrhovni poveljnik Zavezniških sil, pozneje tudi predsednik ZDA. Imenoval ga je brezpogojna vdaja (»has surrendered his armed forces unconditionally«). Maršal Badoglio, ki je to dejstvo istega dne sporočil italijanski javnosti, pa ga je imenoval premirje (armistizio). V pogodbi z dne 29. septembra 1943 piše vdaja Italije (Surrender of Italy), itd. »V resnici se še danes razpravlja, če je šlo za premirje ali za predajo, saj se celo v originalnem dokumentu uporablja enkrat en izraz enkrat drugi. Danes se ta dokument bere kot italijansko pripravljenost na prekinitev sovražnosti, ki

so jo pa Zavezniki razumeli kot predajo. To je razvidno tudi iz dejstva, da so Italijani pričakovali zavezniško sodelovanje in pomoč pri obrambi Rima pred Nemci, a ju niso prejeli. Tudi poznejša vojna dogajanja so pokazala, da Zavezniki niso štelili Italijanov za sogovornike, s katerimi jih veže premirje, temveč za sovražnike, ki so se jim predali. V teku dolgega prodiranja proti severu so Zavezniki enako postopali tako proti nemški vojski kot proti italijanskim civilistom, s čimer so dokazali, da so tudi po premirju štelili Italijane – vključno s civilnim prebivalstvom – le za premagane sovražnike. Predajo sta na konferenci generalov obeh strani v zavezniškem vojaškem taborišču v kraju Cassibile na Siciliji, ki so ga pred kratkim zasedli Zavezniki, podpisala generalmajor Walter Bedell Smith, ki je zastopal Zaveznike, in brigadni general Giuseppe Castellano, ki je zastopal Italijo. Premirje/predajo sta odobrila tako kralj Viktor Emanuel III. kot tudi maršal Badoglio, takratni predsednik vlade; v kratkem sta rekonstruirala vlado in 13. oktobra napovedala vojno Nemčiji. S tem aktom se je Italija pridružila Zaveznikom kot sobojavnica. V resnici so Zavezniki

bolj malo upoštevali kraljevo vojsko: vse do zaključka vojne je obveljalo mnenje, da so vsi italijanski vojaki, tako kraljevi kot salojski, samo zanemarljivi ostanki propadle države.« Dejstvo je, da termin kapitulacija v teh aktih ni bil uporabljen, mi pa ga uporabljamo še zmeraj, tudi iz psiholoških razlogov. Ta novica je namreč povzročila veliko veselje in sprožila splošno ljudsko vstajo na Primorskem. Sicer pa kapitulacija pomeni približno isto kot predaja. Naš slovar (Fran) pravi, da je kapitulacija »dokončno prenehanje bojevanja na podlagi sporazuma z nasprotnikom, vdaja«. Ostanimo torej pri kapitulaciji.

Posledice kapitulacije

»Nemci so to premirje/predajo označili kot italijansko izdajo Nemčije, kar je na nek način tudi bilo: čeprav je kralj s premirjem nameraval v prvi vrsti zaključiti bojevanje in ne preklicati zavezništva, je to posredno pomenilo prav odstop od dogovora z Nemci, se pravi 'izdajo' obstoječega sporazuma. Nemčija je hitro ukrepala tako, da je 12. septembra rešila Mussolinija, ki je bil zaprt v priporu v Rimu, in 15. septembra napadla bivše zaveznike v Italiji, južni Franciji in na Balkanu. Italijanske

sile so bile hitro poražene in ves Apeninski polotok so zasedli Nemci, ki so na severu ustanovili marionetno državo, Italijansko socialno republiko. Kralj, vlada in večina mornarice so se umaknili v Brindisi, ki je že bil o v zavezniških rokah. Že po nekaj urah od razglasa kapitulacije je bil ustanovljen Comitato di Liberazione Nazionale CLN, to je Komite za narodno osvoboditev. Nastalo je Italijansko odporiško gibanje, ki je bilo glavni dejavnik pri odpravi fašizma in nastanku republike.« (Vir: Wikipedija, geslo Kapitulacija Kraljevine Italije)

Aktualni pomen

Kapitulacija in dogajanje, ki je sledilo, je omogočilo ukinitvev krivične rapalske meje in njen premik daleč nazaj proti zahodu, na današnjo mejo med republikama Italijo in Slovenijo. Kakšen pomen pa ima to dejstvo za današnje stanje, za katero velja, da meje niso več tako pomembne, saj je naša država z vsemi štirimi sosednjimi povezana v EU. To je res, a gotovo ni večno. Za zdaj gre po mojem predvsem za vprašanje, kako ohranjati in krepiti vezi med slovensko matico in rojaki, ki so ostali onkraj državnih meja v Italiji, Avstriji in Madžarski. Da bi tam tudi obstali.

Podpisniki premirja na Siciliji, 3. septembra 1943, z leve: Kenneth Strong, Giuseppe Castellano, Walter Bedell Smith in Franco Montanari / Foto: Wikipedija

Predsednik Roosevelt med obiskom ameriške vojske na Siciliji, 8. decembra 1943. Levo od njega generala Eisenhower in Patton (stoji). / Foto: Wikipedija

»Rozajanska kulturna hiša« v Ravanci v Reziji je ena najbolj zahodnih postojank slovenstva v Italiji. Da bi tudi ostala! / Foto: Wikipedija

Nove knjige (701)

Vernon Subutex

MIHA NAGLIČ

»Zdaj se dol daje manj kot poročeni moški. Nikoli si ni mislil, da je mogoče tako dolgo zdržati brez seksa. Facebook ali Meetic sta resda krasni aplikaciji za pobiranje punc kar od doma, ampak razen v primeru, de se zadovoljiš z virtualnim one-gavljenjem na Second Lifu, se je treba odpraviti ven, da se dobiš z bejbo. Poiskati moraš cunje za obleč, ki so videti vintidž, ampak ne kot pri starem klošarju, se znajti, da ti ni treba stopiti ne v kafič ne v kino, kaj šele, da bi šel kam na večerjo ... in ne smeš je pripeljati k sebi, da ne bi videla praznih kuhinjskih omaric, opustošenega hladilnika in ostudne nesnage – ki nima ničesar opraviti s simpatičnim neredom

potrjenega samca. Pri njem doma kraljuje vonj po znošenih štumfih, vonj, tako tipičen za starega tipa. Po mili volji lahko odpira okna in se dišavi. Ta vonj zaznamuje njegov teritorij. V glavnem peca punce na internetu, potem pa stisne rep med noge, ko mu predlagajo zmenek. Vernon dobro pozna ženske, veliko prakse je imel z njimi. To mesto premore morje izgubljenk, ki bi mu bile pripravljene gospodinjiti in se metati na vse štiri, da bi mu omogočile dolge oralne užitke, za katere menijo, da mu bodo spet vlili samozavest. Vendar pa je že prestar, da bi si domišljjal, da vse to pride, ne da bi tudi on moral v zameno izpolnjevati nekaj zahtev. Če je punca stara in grda, to še ne pomeni, da je manj pasja in zahtevna kot

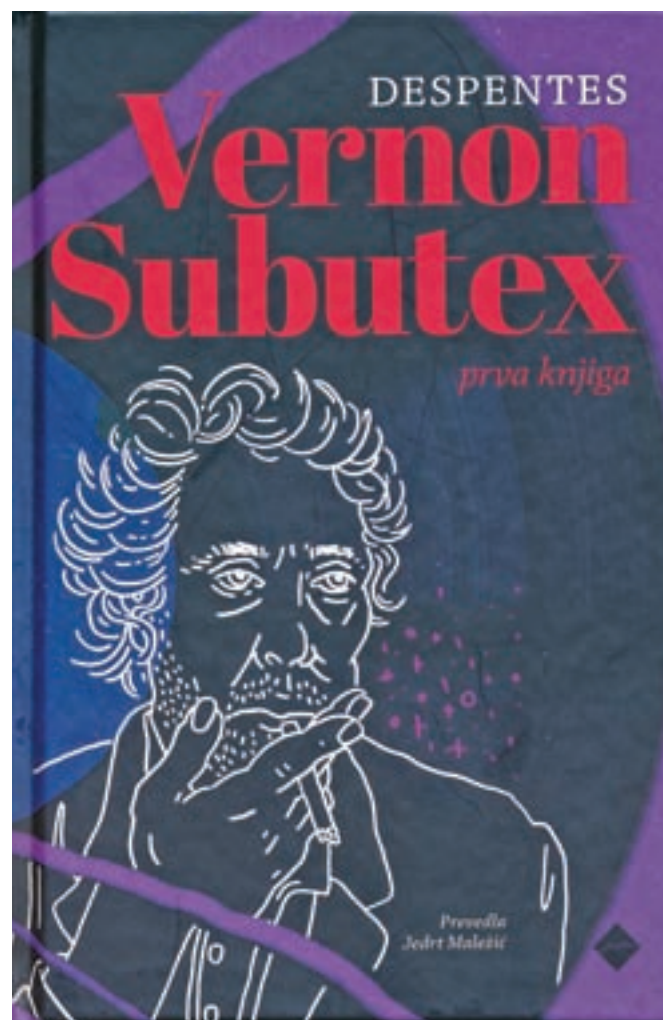
kakšna seksbomba pri dvajsetih. Za ženske je značilno, da znajo več mesecev prikrievati svoje prave barve, preden jih razkrijejo v velikem slogu. Hudo pazljiv je pred tisto sorto bejb, ki bi jih lahko privlačil.« (str. 15)

Virginie Despentes, Vernon Subutex, prva knjiga, prevedla Jedrt Maležič, Cankarjeva založba, Ljubljana, 2022, 364 strani

Pariz, Parižani in Parižanke so v literaturi doživeli veliko upodobitev, ampak tale je res nekaj posebnega in zelo sodobnega. Virginie Despentes (roj. 1969) upodablja posameznike in skupine, ki tvorijo pariško subkulturno sceno. V gornjem odlomku imamo glavnega junaka, Vernona Subutexa, ki doživlja krizo srednjih let in temu

primerno je tudi njegovo seksualno življenje. Hkrati z njim spoznamo še celo vrsto ekstravagantnih likov in skupinskih fenomenov, s katerimi na omenjeni sceni sobiva. Spoznamo pariške skupnosti LGBTQ+ (zlasti transspol-

nost in lezbistvo), pornografijo, filmsko in glasbeno sceno, poglede skrajne desnice, kaviar socialiste, malo-meščane, ljudi s socialnega roba, begunce, brezdomce, islamiste, ljudi, ki živijo od socialne pomoči ali pa jo izgubijo ... Spoznamo jezik, v katerem naštetih komunicirajo, avtorica pa ga izpiše kot literarno mojstrovino.

Rimljani v Naklem

Zadnje dni avgusta in v začetku septembra so na Polici pri Naklem potekala arheološka izkopavanja. Ekipa Centra za preventivno arheologijo pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije je pod vodstvom arheologinje Mije Černe izvajala predhodne arheološke raziskave na področju, kjer je pred časom Škofjeločan Sandi Šink s pomočjo detektorja za kovine našel več rimskih kovancev in nekaj predmetov. Svoje najdbe je odnesel v Gorenjski muzej.

IGOR KAVČIČ

Morda bo ob naslovu predvsem kdo izmed ljubiteljev stripov pomislil na slovensko različico priljubljenega komičnega stripa Asterix, v katerem se pogumni Galci upirajo Rimljanom, ki so pred več kot dvema tisočletjema zavojevali njihovo deželo in med drugim tudi večji del današnje Evrope, s področjem, na katerem je danes slovenska država, vred. Že zapisano v podnaslovu pa bralki in bralcu razkriva, da gre za arheološka izkopavanja, ki bodo s pomočjo stroke v nadaljevanju tudi širši javnosti lahko ponudila dodatna vedenja o preteklosti prostora, kjer danes živimo, in ljudeh, ki so ta prostor nekoč s svojo kulturo bivanja zaznamovali.

Posebno mesto v tej zgodbi pa ima tudi plemenito dejanje najditelja zgodovinskih predmetov Sandija Šinka iz Škofje Loke, ki je te prinesel in jih predal Gorenjskemu muzeju ter s tem spodbudil akcijo, ki je privedla do predhodnih arheoloških raziskav na Polici pri Naklem.

Ko detektor zapiska

Ekipa Centra za preventivno arheologijo pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije je konec avgusta in v prvih dneh septembra – z nekaj premora ob deževju – izvajala predhodne arheološke raziskave na vrhu griča med industrijsko cono Polica in nekdanjo tržiško železniško progo. Lokacijo je odkril Sandi Šink iz Škofje Loke, ki je pred časom področje raziskoval z detektorjem za kovine.

»Do upokojitve sem delal v bližnjem podjetju Dinov, od koder se vidi direktno na ta hrib. Glede na to, da že dlje časa ljubiteljsko

uporabljam detektor kovin, tu pa sem vsaj dvakrat na dan hodil mimo, sem si rekel, da bom enkrat šel pogledat tudi v ta gozdiček,« svoje zanimanje za aktualno lokacijo pojasni Sandi Šink in nadaljuje: »Z detektorjem sem pregledal celoten hrib. Praviloma s sondo drsiš čim bližje zemlje, saj ta kovine zaznava do približno 25 centimetrov globine. Naprava me je na prisotnost kovin opozorila že nižje na hribu, a je šlo predvsem za smeti oziroma moderne odpadke, kot so pločevinke, konzerve, kovinski čepi steklenic, tetrapaki in podobno; kjer zdaj izkopavajo, pa se je pokazala prva zanimiva najdba, ki sem jo izkopal, rimski novc.« Sogovornik ta trenutek označuje za tistega, ko naj bi se z raziskovanjem prenehalo in najdbo prijavilo ustrezni instituciji, a kaj ko »detektoraš« šele takrat dobi zagon, češ mogoče se bo pa še kaj našlo ... Šink je tako našel kar 14 kovancev, bronasti kipec in še nekaj kovinskih kosov.

»Predmeti, ki sem jih tu izkopal, so mnogo pomembnejši za arheologe in zgodovinsko stroko ter za narod kot pa za posameznika. Ne nazadnje sem izkopanine imel doma kako leto in sem imel dovolj časa, da se odločim, da je pravo mesto teh najdb v muzeju,« najditelj pojasni, zakaj je izkopano prinesel v Gorenjski muzej.

Najdbe iz časa Rimljanov

Arheologinja v Gorenjskem muzeju dr. Veronika Pflaum je najdbe sprejela z velikim zanimanjem in presenečenjem hkrati. »Gospod je prinesel nekaj zelo zanimivih najdb iz časa, ko so bili na naših tleh prisotni Rimljani. Novci so bili sicer nekateri že precej obrabljeni, spet na drugih so vidne

Končni pogled na najdišče, preden je bilo vrnjeno v prvotno stanje / Foto: arhiv CPA

podobe, iz katerih je mogoče prepoznati obdobje poznega Rima, torej 3. in 4. stoletja. Tu sta še dve majhni svinčeni uteži, svinčena ploмба, ki je nekoč sodila k železni zagozdi, posebej zanimiv je bronasti kipec z morda človeško, morda živalsko podobo, pa tudi odlomek romčaja zajemalke iz bronu, ki ima izrezan okras in cedilce,« najdbe opiše arheologinja Gorenjskega muzeja in dodaja, da je bila zato njena prva misel, da gre morda za območje nekdanjega svetišča, skoraj zagotovo pa to niso najdbe, ki bi kazale na kontekst naselbine.

Kako postopajo kustosi v muzeju v takih primerih, ko gre za najdbe na lokaciji, ki še ni znana kot najdišče? »Predmete sem dokumentirala in obvestila arheologinjo Judito Lux, odgovorno konservatorico na kranjski območni enoti ZVKD. Skupaj z najditeljem smo si ogledali lokacijo in tudi kolegice je presodila, da gre za pomembno odkritje, kar narokuje potrebo po preveritvi

samega konteksta najdb, kar bo opredelilo, za kakšno najdišče gre.

»Na ogledu najdišča, ki je bilo že nekoliko razkopano, smo našli še delček steklene zapetnice, pa tudi sama lokacija je potrdila, da bi bilo smiselno območje dodatno raziskati in sanirati,« potencial, da gre morda za rimsko svetišče, pojasnjuje Judita Lux in dodaja: »Ministrstvo za kulturo je odobrilo sredstva, ki jih ima na voljo za ta namen, določili smo območja izkopavanja, izvedel pa jih je Center za preventivno arheologijo pri ZVKD RS.«

Svetišče na prostem

Pod vodstvom arheologinje Mije Černe iz omenjenega centra in ob sodelovanju dr. Tomaža Fabca, poznavalca obdobja Rimljanov pri nas, je okrog deset dni na terenu izkopavala ekipa štirih študentov arheologije in dveh pomočnikov dijakov. »Ko smo začeli odpirati najdišče, smo glede na predhodno najdene rimske novce in obdobje, iz katerega so,

imeli različne domneve, za kakšen prostor naj bi šlo – začasno naselbino, morda svetišče ... Misel na naselbino smo kmalu opustili, saj nismo našli nobenega zaščitnega nasipa ali obzidja; da ne gre za utrdbo obrambnega značaja, pa je potrdil tudi – sicer v fazi ruševin – gradbeni material, ki nakazuje na suhozidno gradnjo. V več plasteh smo našli različne najdbe, med drugim kar 41 novcev, nekaj rimskih, nekaj starejših latenskih, našli pa smo tudi fibulo iz 7. stoletja p. n. š., kar kaže na kontinuiteto človekove prisotnosti na tem področju,« o dognanjih na podlagi najdb razmišlja Mija Černe.

Prostor pa ima potencial rimskega svetišča, na kar kaže veliko število najdenih novcev, pa tudi močna prisotnost živalskih kosti, predvsem drobnice. Rimljani so v svetiščih darovali živali. Keramika, ki običajno poudarja naselbinski značaj, je redkejša. Vodja izkopavanja poudarja, da je podobna zgodba svetišča, ki ga

je pred leti ob cerkvi sv. Janeza Krstnika v Ribčevem Lazu odkril arheolog Draško Josipovič. To sta tudi edini svetišči iz obdobja Rimljanov v Sloveniji, ki sta na prostem, ostala so namreč v votlinah.

Širši potencial najdišča

Preventivna arheološka izkopavanja so zaključena, najdišče je skrbno dokumentirano in vrnjeno v prvotno stanje. Odgovorna konservatorica Judita Lux je prepričana, da so izkopavanja upravičila svoj namen, saj so najdbe potrdile domneve o rimskem svetišču; da bi dobili celostno sliko preteklega dogajanja na hribu, pa bi se veljalo na lokaciji še vrniti. »Vse kaže na to, da se ruševina nadaljuje na sosednjo parcelo, ki pa je v zasebni lasti. S pregledom osrednjega dela hriba bi lahko še natančneje pojasnili najdbe tokratnih izkopavanj,« poudarja Mija Černe, ki v sami lokaciji vidi tudi širši potencial za lokalno skupnost. O izkopavanjih je bil namreč obveščen tudi župan Naklega Ivan Meglič, v prihodnje pa arheologi načrtujejo tudi predstavitev izkopavanja in najdb v lokalni knjižnici.

Naj se vrnemo na začetek. »Vsekakor gre pohvala najditelju, ki je predal najdbo v Gorenjski muzej, nas popeljal na lokacijo in bil tisti, ki je nekako spodbudil, da smo z ustreznimi postopki prišli do arheoloških izkopavanja. Brez njegovega sodelovanja bi lahko izgubili pomembno dodatno vedenje v tem prostoru,« je še poudarila Judita Lux, Veronika Pflaum pa ob tem dodaja: »Vsekakor gre za vzor poštenega ravnanja posameznika, ko gre za našo skupno dediščino. Izkopavanja so dokaz, da je rezultat takega sodelovanja lahko pozitiven.«

Delovno vzdušje na griču med industrijsko cono na Polici in nekdanjo tržiško progo / Foto: Igor Kavčič

Najditelj Sandi Šink je najdbe prinesel arheologinji dr. Veroniki Pflaum v Gorenjski muzej. / Foto: Igor Kavčič

Izkopavanja sta vodila arheologa Mija Černe in poznavalec obdobja Rimljanov pri nas dr. Tomaž Fabec. / Foto: Igor Kavčič

Pogovor

Na kmetih ni mehkužnih punc ...

V sklopu Filmskega festivala pod zvezdami na Dvorcu Visoko se je minuli četrtek gledalcem na projekciji filma Cvetje v jeseni pridružila ambasadorica Tavčarjevega leta, igralka Milena Zupančič, ki se je v spomin Slovencev za večno zapisala kot Meta iz omenjenega filma.

MATEJA RANT

Filmski festival se je posestu Dvorca Visoko avgusta odvijal v sklopu prireditve ob vseslovenskem Tavčarjevem letu. Pod zvezdnatim nebom pred dvorcem na Visokem si je bilo mogoče ogledati filma Ljubezen nam je vsem v pogubo in Cvetje v jeseni ter filmske predstave Ravbarski cesar, Visoška kronika in Cvetje v jeseni, uprizorjene v poljanskem narečju, ki so jih izvedli člani Kulturnega društva dr. Ivan Tavčar Poljane, posnele pa kamere RTV Slovenije oziroma društvo. Projekcijo filma Cvetje v jeseni so na zadnji avgustovski večer pospremili s pogovorom z Mileno Zupančič oziroma filmsko Meto, ki je z obiskovalci filmskega večera pod zvezdami delila številne prigode in anekdote s snemanja filma ter v pogovoru z Moniko Tavčar razkrila marsikatero zanimivost, povezano s filmom. Skrivnost, ki je »mučila« tudi režiserja Matjaža Klopčiča, pa je Milena Zupančič tudi tokrat ohranila zase – namreč ali je bil poljub med Meto in Janezom pravi ali zaigran.

Lepi spomini na Poljansko dolino

Milena Zupančič je kot ambasadorica Tavčarjevega leta letos že večkrat obiskala Poljansko dolino, a čeprav je bilo po svoje naporno, je bilo tudi zelo lepo, je priznala. »Zelo rada se vračam v te kraje, ki si jih kar malo lastim oziroma si kar malo mislim, da sem tudi jaz od tu,« se je posmejala. Takoj zatem se je z grenkobo spomnila poplav, ki so avgusta prizadele

Poljansko dolino. »V mislih sem bila ves čas z vami.« Žal ji je, da se takrat ni oglasila, a kot je poudarila, bo odpravljane posledic dolgotrajno, zato bo za to še priložnost. Kot je priznala, kraje v Poljanski dolini večkrat obiše tudi sicer, ne samo letos, ko je ambasadorica Tavčarjevega leta. Ob tem se je spomnila zadnjega obiska s Poldetom Bibičem, ki je v filmu odigral Kosmovega Janeza. »Imela sva se zelo lepo, čeprav me ob spomnu spet kar malo stisne pri srcu. Vsakič, ko si ogledam film, ugotavljam, da skoraj nikogar iz takratne ekipe, ki je snemala Cvetje v jeseni, ni več. Ne samo igralcev, tudi režiserja, scenarista, direktorja fotografije, maskerke, kostumografke ... ni več, le jaz in Ivanka Mežan sva še ostali. To je tisto, kar je boleče. V spominu pa jih ohranjam ves čas.« A Poldeta Bibiča ima shranjenega še nekje drugje, se je namuznila. »Vinci Vogue Anžlovar je z nama kot Meto in Janezom posnel oglas za kruh in smo se tudi fotografirali pri nas na Bohinjski Beli. A Poldeta, ki je imel goste, močne, črne lase je bilo treba najprej ostriči. Ravno pred tem pa mi je nekdo svetoval, naj po drevesih obesim vrečke s človeškimi lasmi, da bi se ubranila živali, ki so mi vse oglodale. Na moje začudenje je delovalo, zato sem se na to spomnila tudi, ko sem imela na podstrešju polhe, ki so zganjali neverjeten hrup, in tako sem shranila Poldetove lase. Položila sem jih pod deske na podstrehi. Polhov nimam več, Poldetove lase pa še zmeraj.«

Milena Zupančič / Foto: Gorazd Kavčič

Čudovite spomine ima tudi na snemanje v Poljanski dolini, je priznala. »Bili smo kot družina, zato je tudi film tako dobro izpadel – če je dobra ekipa, je tudi rezultat dober.« Zelo lepo so se razumeli tudi z domačini. »Takrat so bile v teh krajih redke 'ohceti', da nas ni bilo zraven,« se je posmejala. A čeprav so bile noči »kratke«, je bil po njenih besedah režiser neizprosen. »Kar pa ni bil noben problem, zjutraj smo normalno delali,« je zatrnila.

Vloga Mete ji je bila blizu

Na vprašanje, kako se je v filmu vživela v karakter Mete, je priznala, da so igralcem nekatere vloge bliže kot druge, in vloga Mete ji je bila kar blizu, saj tudi sama prihaja z vasi. »Mislim, da mi je vsaj delno kar uspelo upodobiti Meto kot nekoga, ki ni neka mehkužna punca, saj

takih na kmetih ni,« je poudarila in s tem izzvala odobravalno smeh pri obiskovalcih. Kot je pojasnila v nadaljevanju, je Cvetje v jeseni seveda zgodba o ljubezni, a je v ozadju še kaj več; ob silnem presenečenju, ko jo Janez prosi za roko, je pri Meti čutili tudi razočaranje.

koncu katere jaz izgovorim ta stavek.« Priznala je, da je bil to sicer eden najzahtevnejših prizorov, a ga je režiserju uspelo posneti z občutkom in tako ne izpade patetičen, čeprav bi lahko. »Pri takih težkih prizorih morajo biti popolnoma osredotočen. Spomnim se, da je Klo-

»Sama menim, da sem zelo srečen človek, ker sem bila del tega, kar je po petdesetih letih še vedno živo, ljudje film še vedno radi gledajo. To se zgodi le redko, zato moramo biti veseli in ponosni.« Priznala je, da se ji je po filmu Cvetje v jeseni življenje precej spremenilo, saj je dobila publiko na svojo stran, kar je po njenih besedah največji kapital za igralca.

»Meta namreč ves čas hrepeni po tem, da bi se iz hribov odpravila v svet, zato Janezu ves čas namiguje, naj jo odpelje v Ljubljano, kjer bi mu kuhala. Zato je v tej prekomerni sreči, ker se želi poročiti z njo, tudi kanček razočaranja, ko ji pove, da je kupil kmetijo, saj se zave, da torej sveta ne bo videla.« Čeprav v vlogi Mete Milena Zupančič vzbuja občutek, da se s to vlogo ni pretirano »mučila« oziroma jo je res »začutila«, pa je poudarila, da ni bila izbrana kar tako, ampak je tako kot druge kandidatke morala opraviti poskusna snemanja.

Z obiskovalci je delila še nekaj zanimivosti v zvezi s posameznimi prizori iz filma, med drugim verjetno najbolj znanim, ko reče: 'mož in žena, mož in žena, vse življenje' ... »Ko smo razmišljali o poročnem darilu za kolega Jerneja Šugmana, so se kolegi, ki lepo pojejo, med drugim odločili zanj posneti pesem, na

pčič v studiu, kjer smo snemali, zahteval popolno tišino, da sem lahko odigrala stoodstotno.« Med bolj zabavnimi prigodami pa je omenila snemanje prizora, ko z Janezom v potoku lovi ta ribo. »Ves čas sem bila v kostumu, zapetem do vratu, takrat pa sem pokazala delček golega stegna. Gospod, ki je 'tolkel klapo', je bil vedno zelo natančen, pri tem prizoru pa nikakor ni mogel izgovoriti prave številke, ker je Meta pokazala malce nože.« Veliko zanimanja pa sproža tudi prizor s poljudatke morala opraviti poskusna snemanja. »Tega ne bom nikoli povedala,« se je hudomušno zasmejala. Poljub so morali večkrat ponavljati, saj jih je vsakič kaj zmotilo. »Takrat smo se sicer trudili čim manjkrat ponavljati, saj se je snemalo na filmski trak, kar je bilo zelo drago. Lahko rečem, da sva s

Klopčičem privarčevala veliko filmskega traku, saj nisem veliko prizorov ponavljala, le ta je bil izjema.«

Takega uspeha filma nihče ni slutil

Nikoli si ni predstavljala, je priznala, da jo bo vloga Presečnikove Mete tako zaznamovala. »Pri dvanajstih letih, ko sem dobila knjigo, nisem niti slutila, da bom igrala kaj šele, da bom igrala Meto.« Pojasnila je, da jo je takrat Šubičeva ilustracija na knjigi veliko bolj vznemirila kot celotna zgodba. »Tudi v času snemanja filma pa nihče ni slutil, da bo doživel tak uspeh. Najprej smo snemali kot tridimenzionalno nadaljevanje, šele potem so to predelali v film. Že ob premieri nadaljevanke v Škofji Loki se je izkazalo, da bo doživela neverjeten uspeh. Sama menim, da sem zelo srečen človek, ker sem bila del tega, kar je po petdesetih letih še vedno živo, ljudje film še vedno radi gledajo. To se zgodi le redko, zato moramo biti veseli in ponosni.« Priznala je, da se ji je po filmu Cvetje v jeseni življenje precej spremenilo, saj je dobila publiko na svojo stran, kar je po njenih besedah največji kapital za igralca. A srečo ima tudi, je poudarila, da ji ni bilo treba ostati Meta. »Lahko bi se drugače obrnilo; če je igralec v neki vlogi uspešen, se lahko zgodi, da potem dobiva samo take vloge. Srečo sem imela, da mi je Klopčič v vsakem naslednjem filmu namenil popolnoma drugačno vlogo.«

Nekateri pa so vseeno v njej videli predvsem Meto. »Še pred Cvetjem v jeseni smo snemali film Avtostop po scenariju Dušana Jovanovića. Govori o mlademu paru, ki nima denarja za pot na morje, zato se vsak dan zjutraj odpravita na konec Viča in štopata, da bi prišla na morje, a jima nikoli ne uspe, zato se zvečer vrmeta domov. Govorili smo v jeziku 'hipi mladine', bilo je tudi precej preklinjanja, kar za tisti čas ni bilo primerno, zato so film spravili v 'bunker'. Ko smo posneli Cvetje, pa so odklenili tudi bunker, v katerem je bil ta film. Takrat mi je nekdo anonimno pisal: 'Kako more naša Milena, naša Meta, govoriti tako grde besede.' In za konec dodal: 'Vedite, da je Cvetje v jeseni za vedno ugasnilo v naših srcih.'«

Med pogovorom z Moniko Tavčar na projekciji filma Cvetje v jeseni pred Dvorcem Visoko

/ Foto: Gorazd Kavčič

Obletnice

Tesno povezani že stoletja

Letos v Motniku beležijo šeststo let od podelitve trških pravic in devetsto let od prve omembe kraja, ki zaradi pestrega dogajanja danes velja za enega najbolj živahnih v kamniški občini.

ALEŠ SENOŽETNIK

Prikupna vasica leži skrajnem vzhodnem robu kamniške občine, ob vznožju razvalin motniškega gradu iz 13. stoletja, ki je zgorel leta 1760. Območje je bilo sicer poseljeno že v času antike, v arhivskih dokumentih pa je prvič omenjeno leta 1123. Še tristo let pa je moralo miniti, da je avstrijski nadvojvoda Ernest Železni kraju podelil trške pravice, s čimer je Motnik pridobil pravice za prodajo izdelkov iz svoje okolice, Motničani pa trške svoboščine in lastno sodstvo.

Motnik je sicer nekdanj slovel po dobro razviti obrti, predvsem usnjarstvu, furmanstvu in priprganju. Bil pa je tudi rudarski kraj. V bližnjem rudniku rjavega premoga so našli tudi fosilne ostanke pritlikavega nosoroga iz obdobja pleistocena, ki je dobil latinsko ime *Meninatherium telleri*, po bližnji Menini planini in rudarskemu uradniku

Podelitev trških pravic so Motničani obudili tudi na letošnji Prangerjadi. / Foto: Aleš Senožetnik

Tellerju, ki je fosile prinesel na Dunaj. V čast dogodku je v kraju tudi manjši muzej.

Na nekdanje čase v Motniku spominja tudi sramotilni steber oz. pranger v parku pod lipami, kamor so nekdanj

privezali obsojenca. Danes je steber le še nema priča zgodovine, ki pa jo Motničani skrbno negujejo. Pred nedavnim so je delček obudili na Prangerjadi, dogodku, ki združuje 13 prangerskih

mest v Sloveniji. V čast pomembnima obletnicama Motničanov je 26. izvedba dogodka potekala prav v Motniku.

Kraj je danes zaradi svoje pestre zgodovine ter

neokrnjene narave, ki ga obdaja, zanimiv tudi za turiste, za dodatno priljubljenost pa poskrbijo tudi Motničani sami. Zaradi številnih dogodkov, ki jih organizirajo tamkajšnja društva, namreč Motnik velja za

lipami postavili tudi njegov doprnski kip.

Čeprav Motnik šteje le nekaj dvesto prebivalcev – ali pa prav zaradi tega –, ti predstavljajo tesno prepleteno skupnost, na kar je na nedavnem praznovanju po-

Zaradi številnih dogodkov, ki jih organizirajo lokalna društva, Motnik velja za enega najbolj živahnih v kamniški občini. Med dogodki gotovo izstopa Križnikov pravljčni festival.

enega najbolj živahnih v kamniški občini. Med dogodki gotovo izstopa Križnikov pravljčni festival, ki vsako leto pritegne radovedne poslušalce vseh starosti, željne zgodb za otroke in odrasle. Festival nosi ime po Gašperju Križniku, domačinu brez formalne izobrazbe, ki velja za enega najpomembnejših zbiralcev slovenske slovstvene folklorne in prvega, ki jo je zapisoval v narečju. V čast pomembnemu sovaščanu so Motničani v parku pod

membnih obletnic opozorila tudi predsednica krajevne skupnosti Nina Semprimoznik. »Premalo se zavedamo, da se stvari ne zgodijo same od sebe, ampak da ima vsaka dobra stvar, ki se zgodi v Motniku in za Motnik, za sabo četico posameznikov, ki so temu namenili svoj čas,« je povedala in dodala, da so tudi lokalna društva med seboj tesno prepletena, zaradi česar zunanji opazovalec težko loči, kje se konča delo enega in začne delo drugega.

Naj se sliši, da kovač praznuje

Letošnji Langusovi dnevi v Kamni Gorici so posvečeni 25-letnici delovanja tamkajšnjega društva možnaristov in pritrkovalcev, ki ohranja stoletja star običaj, s katerim v kraju zaznamujejo praznične dni.

MARJANA AHAČIČ

Začetek septembra je v Kamni Gorici tudi letos v znamenju tradicionalnih Langusovih dni, prireditve v spomin na rojstvo rojaka, slikarja Matevža Langusa, s katero zaznamujejo krajevni praznik. Tudi letos so se začeli s slikarsko kolonijo, sicer pa so tokrat tematsko posvečeni 25-letnici delovanja domačega društva možnaristov in pritrkovalcev; ta običaj je tudi tema razstave, ki je na ogled v krajevnem domu.

Društvo je bilo leta 1998 ustanovljeno z namenom organizirano in varno ohranjati dediščino naših prednikov, poudarjajo možnaristi v brošuri, ki so jo izdali ob četrstoletnem jubileju. »Prve zapise o streljanju z možnarji in zvonjenju najdemo v Zgodovini kamnogoriške fare – decembra 1751, ko je vas dobila svojo faro in so dogodek Kamnogoričani pozdravili z zvonjenjem in streljanjem,« pojasnjujejo.

Na Zjavki, vrhu nad Kamno Gorico, so streljali vse do šestdesetih let prejšnjega stoletja. Nato so možnarji za nekaj let utihnili in se ponovno oglasili šele trideset let kasneje, na velikonočno jutro 31. marca 1991. V društvo so se možnaristi povezali sedem let kasneje,

Blaž Cvetko, vse od ustanovitve predsednik društva možnaristov in pritrkovalcev, iz Kamne Gorice / Foto: Božidar Drozg

kmalu so se jim pridružili tudi pritrkovalci.

Blaž Cvetko je predsednik društva že vse od ustanovitve. O običaju je kot otrok izvedel iz pričevanj staršev in stricev, se spominja. »Ko so se možnaristi predvojnne generacije v jutranjem mraku na dan Sv. trojice zbrali

na Zjavki, so bili istih misli: revščina je, denarja ni, ampak ustrelili pa bomo. Naj se sliši v šir in dalj, da kovač praznuje. To je bil nekakšen

»Ko so se možnaristi predvojnne generacije v jutranjem mraku na Zjavki, so bili istih misli: revščina je, denarja ni, ampak ustrelili pa bomo.«

poskus vstajenja iz takrat pregovorne revščine in neke utečene normalnosti,« je povedal na slovesnosti ob odprtju razstave.

»Običaj je zamrl. V nas, ki smo iz pričevanja staršev in dedov še vsaj delno poznali način življenja v času žebjarstva, pa je tlela iskrica upanja, da bi ga oživili. Zgodilo se je, da smo se na večer pred veliko nočjo za točilnim pultom v gostilni Mlin srečali štirje enakomisleči in se dogovorili,

Kamnogoriški možnaristi so ob odprtju razstave pripravili tudi stiliziran prikaz streljanja z možnarji, v ozadju na odru doma krajanov so tudi pritrkovalci. / Foto: Božidar Drozg

da naslednji dan, 31. marca 1998, po letih premora običaj obudimo. Prvi strelji so kmalu privabili na Zjavko še možnariste stare generacije, ki so s svojimi izkušnjami učinkovito pripomogli k izpiljenju tehnike polnjenja in podžiganja možnarjev.«

V domačem kraju zdaj tradicionalno streljajo na veliko noč, na dan Sv. trojice,

ob birmah, za prvi maj in na predvečer dneva državnosti. Strelji iz kamnogoriških možnarjev pa so v zadnjem obdobju odmevali tudi pri Krnskem jezeru, pri Sv. trojici na Vrhnikih, na Geosu, v Socerbu, pa seveda na bližnjih Srednji Dobravi in Kropi.

Streljanje z možnarji je vpisano v Register nesnovne kulturne dediščine.

Jaz, midva in mi

Kolo in letalo

MOJCA LOGAR

profesorica geografije
in zgodovine

Vsa ta zgodba s škatlo bi bila zelo preprosta, če se na poti ne bi zgodilo kaj nepričakovanega. Popotništvo je lepo prav zato, ker ne gre vse po načrtih, ni predvideno, ni vodnika, ki bo poskrbel zate. Tedaj delujejo drugačni zakoni, zate poskrbi veselje, božja previdnost ali kakor koli že poimenujete to reč. Domov sva letela iz Porta in v Parizu sva prestopila na letalo za Ljubljano. V Portu je bilo lepo, vroče, sončno vreme. Ob vstopu na letalo sva gledala svoji škatli,

kako so ju pripeljali z malim vlakcem skupaj z ostalimi kovčki. Slikala sem to čudo. V Parizu je močno deževalo. Naš let v Ljubljano je bil na povsem drugem terminu, kamor smo se precej dolgo vozili z avtobusom. Enako so s takšnim malim odprtim vlakcem peljali tudi prtljago. Lilo je kot iz škafo. Gledava tiste kovčke in tako vmesno pripomnim Janezu: »Kaj misliš, kako tale dež prenašajo najine kartonaste škatle s kolesi?« Debelo sva se pogledala in postalo mi je vroče. Na Brnik smo prileteli, ko je bila ura že skoraj polnoč. Vsi so že dobili svoje kovčke, zadnji sta prišli najini škatli. Škatli sta bili videti kot »puzzli«, ki jih ob koncu sestavljene igre dvigneš in se raztreščijo na sto koscev. Razmočen karton je skupaj držal le lepilni trak.

Stična točka popotovanja je bila reka Duero.

Kolo sva kar ven postavila, vsa prtljaga je bila raztreščena, letelo je po tleh. Na koncu uslužbenec v roki drži še majico in nogavice in pravi: »Tole je gotovo vaše.« Bilo je kot v filmu, groteskno, smejali smo se. Na naslednjem tovrstnem kolesarjenju bova škatlo ovila s folijo ali polivilnilom. Povsem jasno mi je,

zakaj tovrstno uslugo nudi jo praktično na vsakem letališču.

Španija kolesarjem popotnikom, kakršna sva midva, ni najbolj naklonjena. Stična točka popotovanja je bila reka Duero. Iz Madrida sva se z vlakom odpeljala do Sorie, od tam pa sva začela kolesarjenje proti izviru te španske lepote. To je precej neokrnjeno območje, saj sva srečala veliko tabornikov in skavtov, ki so tukaj preživljali počitnice. Reka izvira v pogorju Urbion. Pod temi hribi se nahaja jezero Laguna negra, kamor sva prišla po 18 kilometrih vzpona. Doma se v hribe vozim z električnim kolesom, na tujem pa z navadnim ... Tako sva reko ugledala na njenem skorajšnjem izviru, čez deset dni sva ji v Portu, ob izlivu v Atlantik, mahala v slovo. V zgornjem toku in na Portugalskem območje reke reklamirajo kot kolesarsko, turistično, vinsko regijo. Dejansko prav veliko kolesarjev nisva srečala na celi poti. Ni bilo vroče, saj smo bili dokaj visoko in na severu dežele. V reki sem se kopala, v kraju Molinos de Duero pa sva počakala srednjeveški festival. Takšnih stvari ne načrtuješ, zgodijo se, in tako sem imela velika pričakovanja, kakšen bo srednjeveški festival v Španiji.

Bogastvo

JANEZ LOGAR

zakonski in
družinski terapevt

Ob tej besedi najprej pomislimo na materialno bogastvo. Kakšno hišo imam in koliko denarcev imam na računu, kakšna bo moja plača in kasneje pokojnina, katero nepremičnino bom še kupil, kaj sem prigrisporil v svojem življenju, kaj bom zapustil potomcem, dediščina ni bila pravična ... Materialna osnova je seveda pomembna. Problem je le to, da nas je bogatunstvo obsedlo. Celoten zahodni svet več ali manj le preračunava evre in dolarje. Nič ne pretiravamo, če rečemo, da je denar sveta vladar, kolikor imaš, toliko veljaš. Ljudska modrost pove še več: denar ni vse, je pa veliko; denar ni vse, vendar pomirja; nedeljski dobiček ne gre v možnjiček; kjer se dela vse

nedelje, tam se sreča mimo pelje; denar pride, denar gre; denar je dober služabnik, vendar slab gospodar ... Pridobivanju materialnega bogastva ljudje namenijo ogromno časa. Zahodni človek (kamor spadamo) je omrežen od denarja. To mu da pomembnost, navidezno moč nad življenjem in Naravo, človek meni: več bogastva, več vpliva, več pomembnosti, skoraj najbolj pomemben na vasi in tem svetu. Vendar vsi vemo, kako zelo hitro se lahko vse spremeni. Požar, povodenj, vojna, potres, kriza – to nas lahko doleti; in smrt, ki zagotovo pride.

Zato je materialno bogastvo smiselno razširiti. Svoje bogastvo lahko nadgradimo z ustvarjalnostjo, za kar imamo obilo možnosti – petje, kulturna društva, vrtnarjenje, likovna umetnost in pisanje, gojenje cvetic in krašenje domov z njimi, fotografiranje, umetniško kuhanje in peka, pisanje spominov, raziskovanje lokalnega okoliša, učenje jezikov in čebljanje s turisti v naših krajih ... vse to in še kaj lahko počnemo, ko smo v pokouju in otroci odidejo od doma.

Bogastvo je seveda tudi zdravje. Nikoli ne bi smeli pozabiti na lastno odgovornost za svoje zdravje. Kot tudi ne bi smeli pustiti zdravja v rokah drugih

ljudi. Najprej smo sami dolžni skrbeti za svoje bogastvo zdravje in šele nato obremenjevati zdravstveni sistem. Bogastvo je tudi izobrazba in znanje. Tega nam nihče ne more vzeti. Zaradi interneta imamo neizčrpne možnosti pridobivanja novega znanja – le vedeti moramo, kaj nas zanima.

Pravo bogastvo je v celoti – denar, ustvarjalnost, zdravje, duhovnost, odnosi.

Pravo in neizčrpno bogastvo je notranji mir in urejeni odnosi. Nekaj, kar se nam zdi tako enostavno, pa vendar se moramo za ta del bogastva potruditi. Brez nič ni nič in brez zavestnega truda ne bo dobrih odnosov. Pri gradnji dobrih odnosov je morda najboljša dejstva, da jih lahko gradimo vsak dan. Brez stroškov, brez velikih premikov, brez velikih priprav. Z majhnimi koraki. Pohvalimo drug drugega, opravičimo se za zdrse in napake, svojo pomembnost dajmo malo na stran, posodimo ušesa – tudi moj bližnji ima kdaj prav, pokažimo zanimanje za svojega otroka, za svojega starša, za moža, za ženo, za nekoga, ki smo ga že pozabili.

Le vprašaj, pa ti povem

MAJA BERTONCELJ

raznolikost
in vključevanje

Invalidsko društvo Kengurujček Slovenije beleži dvajset let uspešnega delovanja. Ustanovili so ga starši otrok s prirojenimi in pridobljenimi napakami črevesja. Sem štejejo anorektalne atrezije, Hirschprungovo bolezen, hipoplazije in atrezije ozkega črevesa, sindrom kratkega črevesa, atrezije ezophagusa, Mb. Crohn, ulcerozni kolitis in transplantacije. Ob jubileju so v torek v Knjižnici Medvođe odprli razstavo z naslovom Le vprašaj, pa ti povem, ki bo na ogled do 22. septembra. Uvod vanjo je bila lutkovna predstava »Živali pri dr. Zdravku« v izvedbi bolnišničnih vzgojiteljic vrtca Vodmat.

Predsednica društva je vseh dvajset let Danica Kopač Maletič, ki prihaja iz Trnovca v občini Medvođe. Njen sin Jan je bil povod za ustanovitev društva. Danes je star 28 let. V Sloveniji je bil drugi, ki je pred 26 leti zaradi sindroma kratkega črevesa pristal na popolni

parenteralni prehrani in je danes najstarejši. Hranilne snovi si v telo vsak dan vsaj pol dneva vnaša na poseben način – neposredno v krvni obtok. Janovo zgodbo bomo predstavili prihodnjič, tokrat pa nekaj več o razstavi, ki je vredna ogleda.

»Praznujemo dvajset let društva in ta jubilej smo obogatili z nečim posebnim, s fotografsko razstavo, ki nosi naslov Le vprašaj, pa ti povem. To je razstava, ki je zapolnjena z zgodbami, čustvi in izkušnjami, ki so zazna-

»Skozi fotografije in izkušnje, ki jih delimo, želimo izpovedati svoje zgodbe.«

movali dvajsetletno potovanje našega društva, življenje naših članov in njihovih družin. Skupaj smo prehodili dolgo pot, polno izzivov, vendar smo se naučili, kako premagovati ovire in graditi mostove do boljšega jutri. Ob tej obletnici smo se

Razstava je zapolnjena z zgodbami, čustvi in izkušnjami, ki so zaznamovali dvajsetletno potovanje Invalidskega društva Kengurujček Slovenije. / Foto: Maja Bertonec

odločili, da razstava ne bo le galerija fotografij. Je potovanje skozi čas, ki ga delimo z vami. Z njenim odprtjem namreč odpiramo vrata v življenje naših najmlajših članov. Skozi fotografije in izkušnje, ki jih delimo, želimo izpovedati svoje zgodbe. Želimo vas povabiti, da vstopite v naš svet, občutite naša čustva, da razumete naše boje in zmage ter da delite to potovanje z nami. Razstava je tudi simbol naše želje po ozaveščanju o boleznih celotnega prebavnega

trakta, izobraževanju, izmenjavi znanja in skupni rasti. Skupaj bomo še naprej gradili mostove do boljšega jutri za vse otroke, ki potrebujejo podporo vseh nas,« je ob odprtju razstave povedala Danica Kopač Maletič.

Ob dvajsetletnici so izdali tudi publikacijo z naslovom 20 let invalidskega društva Kengurujček Slovenije, ki ne predstavlja le zgodovine in dosežkov društva, pač pa odseva tudi trud vseh članov in njihovo močno povezanost s skupnostjo. V njej

so tudi strokovni prispevki, ki osvetljujejo njihovo pot v znanju in inovacijah, in osebne zgodbe, ki pripovedujejo o njihovih skupnih naporih in uspehih.

Društvo vsako leto oblikuje kakovosten program dela, ki zajema različna področja. Njihov pomemben cilj je spodbuditi starše in njihove otroke s prirojenimi ali pridobljenimi anomalijami prebavnega trakta k aktivnemu in stalnemu učenju za doseganje višje kakovosti življenja kljub boleznim otrok.

Iz sveta Petra Colnarja (9. del)

Ljubezen z Evo

PETER COLNAR

Štajerska Eva, občudovalka morja in gora, se je pred kratkim izkazala z zabavnim sporočilom (kot sva si novice sporočala včasih) in ga za zabavo posredovala:

(mislím, da ne gre za avtorstvo)

Gre za resnični dogodek (je zapisano prepisano).

Prišla sem iz nakupovalnega centra in iskala ključ od avtomobila v torbici. Tam so dokumenti, mobilni telefon in ličila. Ključev ni!

Vrnem se v nakupovalni center in še enkrat obiščem vse trgovine, kjer sem bila ... A ključev ni!

Potem se spomnim! Pozabila sem jih v avtu!

Pohitela sem na parkirišče in upala, da avta ni kdo ukradel. In točno to se je zgodilo! Nikjer na parkirišču ni bilo mojega avta!

Pokličem policijo in prijavi tatvino. Razložila sem jim, kje sem, in priznam, da sem pozabila ključ v avtu, kar so nepridipravi izkoristili.

Prepisane misli:

– Ženska le vara nas ...

– Slon se pusti božati, bolha nikoli.

– Zlato se preizkuša z ognjem, ženska z zlatom, moški pa z žensko.

Za tem je sledilo tisto najhujše – poklicati sem morala moža. Nisem vedela, kako naj mu povem, saj ima ta avto zelo rad ... zato sem priliznjeno, kot znam le jaz, rekla: »Dragi, ljubim

te! Veš ... hitela sem z nakupi, da se čim prej vrnem k tebi, in v vsej ihti sem pozabila ključ v avtu in so ga ukradli.«

Nastala je mučna tišina ...

Potem sem slišala njegov glas, kričal je name: »Jaz sem te odpeljal v nakupovalni center in te tam odložil.«

Zdaj sem bila jaz tiho od šoka, a sem si hitro opomogla ... požrla sem sramoto in veselo vprašala, ali lahko pride pome.

Spet je zavpil: »Ne, jebem ti, ne morem! V zaporu sem.

Ko bom policiste prepričal, da nisem ukradel avta, bom videl, če te lahko pobrem!»

Demenca? Ne. Gre za pripetljaj, ki se lahko vsakemu zgodi. No, morda se kaki Evi hitreje ...?

Splača se biti naročnik Gorenjskega glasa

Pokličite 04/201 42 41
ali pišite: narocnine@g-glas.si

Gorenjski Glas
www.gorenjski-glas.si

Gorenjski priimki

Krišelj, ribji priimek, 2. del

TINO MAMIĆ

Izvor priimka je nejasen. Edina logična razlaga se zdi, da je nastal iz stare besede krešelj, sladkovodne ribe. Tako kot ščuka ali krap. Krešelj je potočna riba, ki ji danes uradno rečemo Navadni koreselj. Jezikoslovec Pavle Merku je slikovito opisal, kako so nastali »ribji« priimki: »Živali so nam nekakšni simboli, nekakšna zrcala, v katerih se prepoznavamo. Predstavljajo torej primere, ki nam jih ponuja sama narava, sredi katere živimo. S strokovnim imenom imenujemo take primere metafore. To so torej metaforična imena in zato v glavnem ne prenesejo izpeljave.«

Prvi Krišelj je dobil ime po lastnosti ribe, zato pogledajmo njene značilnosti.

Navadni koreselj, ki se v latinščini imenuje *Carassius carassius*, naseljuje pretežno stoječe vode: rečne rokave, mrtvice in ribnike. Danes živi v Muri, Dravi, v spodnjem toku Save, Krke in Kolpe. Zelo trdoživ je, saj živi tudi v močvirjih z minimalnimi količinami kisika. Večino življenja preždi v mulju na dnu. Dolg je okoli 25 centimetrov, izjemo ma tudi do pol metra. Glavo ima majhno, usta tudi. Drsti med majem in julijem. Takrat se ribe zbirajo v plitvinah, poraslih z rastlinjem, in stalno molijo gobce nad gladino vode.

Dve najbolj verjetni lastnosti, mirovanje v mulju ali molenje gobca nad vodo, sta morda spodbudili, da so ljudje okoli leta 1400 nekomu naredili vzdevek, ki je v

naslednjih desetletjih nastal priimek Krišelj. Morda zato, ker je dobro plaval in se dolgo potapljaj. Ali ker se je znal dobro skriti. Ali pa je njegovo plavanje spominjalo na koreslje v času drstenja? Lahko pa da je imel tudi pričeksko, ki je spominjala na okresljev hrbtni rep?

Priimek Krešelj tudi obstaja, vendar je izjemno redek, na Hrvaškem. Ali sta kaj povezana, se ne ve.

Bolj za šalo kot zares naj omenimo še možnost, da priimek izhaja iz nemške besede kriseln, kar pomeni škripati – mogoče pa je prvemu Krišlju škripala postelja ali zakon? V Nemčiji obstaja tudi priimek Kreisel, vendar predvsem na severu in severozahodu. Nemški priseljenci na sončno stran Alp pa so bili pretežno iz Bavarske

Vaš razgled

V srcu vsakega Slovenca se skriva strast do športa. Nekateri navijajo za svoje najljubše ekipe, drugi sami stopijo na igrišče. Čeprav smo majhna država, smo vedno imeli športnike, ki so se povzpeli na svetovne odre. Ko otroci gledajo uspehe naših športnih junakov, se učijo več kot le tehničnih veščin. Učijo se o trdem delu, odrekanju, vztrajnosti in predanosti. Te vrednote so pomembne za razvoj otrokovega značaja, saj jim pomagajo razumeti, da so sanje dosegljive, če se resno potrudijo. N. T. / Foto: Tina Dokl

Gospod na fotografiji je podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije. Na odprtju trajnostnega poligona na Koroški Beli je sprejel izziv povezovalca prireditve Saše Jerkoviča, sicer športnega novinarja z RTV, da se je s skirojem, ki mu ga je posodil mali Emil, simbolično zapeljal po nekaj grbinah. V poslovni obleki je pokazal pravi športni duh in spretnost. Z eno manjšo pomanjkljivostjo – bil je brez kolesarske čelade, ki je sicer na poligonu obvezna oprema. U. P. / Foto: Nik Bertonec

Prednik znane gorenjske novinarsko-glasbene rodbine Krišelj, ki se je rodil leta 1815 na Lužah 37, je bil nezakonski. Zato je priimek tu šel naprej po ženski strani. Jakob se je iz rojstne vasi preselil v Hotemaže ob poroki. O Jakobu ne vemo veliko, gotovo pa sta bila z mamo Marijo pogumna in vztrajna človeka, saj so bili nezakonski otroci v tistem času ožigosani.

Za zaključek naj torej omenimo še nekaj znanih Krišljev. Janez Krišelj iz Preddvora je nekdanji biatlonec in kolesar, ki je prenašalec rokodelske kulturne dediščine, pletenja košar iz leskovih viter. Potem sta tu dva Miha Krišlja: gledališki igralec iz kranjskega Prešernovega gledališča in dolgoletni prvi mož agencije APEK, ki je bil nedavno kandidat za prvega moža RTVS. Tudi

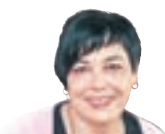
on je kariero začel na RTVS, enako kot novinarka Sandra Krišelj, ki je bila pred poroko Sandra Brankovič. Poročena je s Tomažem Krišljem, direktorjem kranjskih poklicnih gasilcev, politikom iz Gibanja Svoboda in predsednikom Društva Fajdigova ambulanta, ki ponuja zdravstveno pomoč ljudem brez zdravstvenega zavarovanja. Tomaž je sin igralca Mihe Krišlja.

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Ob bližajoči se menjavi letnih časov boste začutili željo po spremembi navad, zamenjavi rutine in vzpostavitev oziroma uskladitvi zasebnega in poslovnega življenja. Čutili boste novo energijo, ki vas bo potiskala k novim projektom.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Dobili boste opomnik, da je veselje v življenju treba negovati in da je to pomemben dejavnik našega bivanja, ki mora vedno imeti pomemben položaj. Če ste imeli občutek, da ste zastali na svoji poti, boste sedaj dobili novo energijo.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Obetajo se vam novi začetki, pa najsi bo to v ljubezenskem razmerju, sprememba kariere ali pa si boste omislili novo bivališče. Najpomembnejše je, da ne izgubite izpred oči svojega udobja in prioritete, ki ste vi. Presenečeni boste.

Rak (22. 6.–22. 7.)
V začetku tedna se bo vse še nekako čudno vrtelo, konec tedna pa bo že vse skupaj dosti lažje potekalo. Razgovori, debate in priznanja vam bodo šli lažje z jezika, hkrati pa boste razvozlati marsikateri voz, ki se vam je zapletel.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Če so vas finance nekaj časa žulile, vam bo zdaj odleglo. Kocke se bodo zložile vam v korist, finance se bodo okrepile in prihodki se bodo pojavili. Tudi poslovno boste zajeli nov veter v jadra in poželi korist. Vzemite si še dopust.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Kar veliko se bo dogajalo pri vas in možne so tudi večje spremembe – lahko na bistvenih področjih vašega življenja, lahko pa tudi samo na vaši zunanosti. Radikalno zamahnite z metlo in odstranite vse tisto, kar vam ne ustreza več.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Še vedno bodo energije naklonjene temu, da razmislite o svojih odnosih do drugih. Seveda ne govorimo samo o odnosu z boljšo polovico, temveč tudi s starši, prijatelji, sodelavci, sosedi. Ste še vedno v odnosih, ki vas izčrpavajo?

Škorpion (24. 10.–22. 11.)
Kaj so vaše želje in upanja za prihodnost? Začutili boste željo in predvsem podporo planetov, da sledite srcu in izpolnite tisto, kar vam le-to že nekaj časa narekuje. Kar pogumno pristopite k dejavnostim. Celó sebe boste presenetili.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Vse se bo vrtelo okoli kariere. Mogoče se boste odločili za menjavo službe ali pa boste napredovali po lestevici. Priznanja in ugled vam bosta zrasla, kar pa je seveda čisto normalno, saj ste že nekaj časa krepko delali za vse to.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Nekateri razgovori, ki jih boste imeli v tem času, znajo krepko spremeniti vašo mnenja, ideje in vrednote. Nekateri stvari lahko začnete gledati z druge perspektive in marsikatero stvar v življenju postaviti na novo. Vse bo na svojem mestu.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Vsi neprijetni občutki, ki so vas obdajali v zadnjem času, bodo ob izdatni podpori najbližjih izginili. Zaupajte jim, povejte jim oziroma se izpovejte, kaj vse vas muči. Z njihove strani bodo zadeve videti drugačne, kot se dozdeva vam.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Samski imate dobre možnosti, da spoznate nekoga novega, ki bi vam lahko prižgal lučke v očeh. Vezani boste vdihnili ponovno nekaj ognja v svoja razmerja. Tudi na poslovnem področju se vam bodo kolesa začela hitreje in bolje vrteti.

TA JE DOBRA

Sodobni brodolom

Moški je doživel brodolom in se je znašel na pustem otoku. Minevali so dnevi in meseci. Ko je dojel, da ga nihče ne bo rešil, je začel graditi nekakšno kolibo, in ko je končal, je ves izmučen globoko zaspal. Ko se je jutraj prebudil, je nad njim stala plavalosa ženska, prava lepota. »Pridi k meni, živim na drugi strani otoka,« ga nagovori z medenim glasom. Odpravita se k njej in ko tip vidi veliko hišo, vse tip-top urejeno, jo vpraša, od kod ji vse to. »Vse to sem pobrala z ladje, preden se je potopila.« Gresta v hišo in lepota ga dobro nahrani, ponudi mu tuš, ker ima tudi toplo vodo in bojler na generator. On se oprha in vstopi v spalnico. Lepotica leži na postelji povsem gola: »Pridi, dala ti bom tisto, na kar čakaš že šest mesecev.« Tip presenečen reče: »Pa ne me basat, da imaš tudi internet.«

Ni vprašal njega

Po cesti se sprehaja policaj s psom. Mimo pride pešec in reče: »Kam pa pelješ tega osla?« »To ni noben osel,« odvrne policaj, pešec pa: »Kdo pa je tebe kaj vprašal?«

Hiter

Tretješolec Lukec je med poukom klepetal s sošolcem. Učiteljica ga poklice pred tablo in reče: »Postavila ti bom samo eno vprašanje, ampak odgovor mora biti hiter.« »Prav. Sem pripravljen,« potrdi Lukec. »Koliko je 16 x 4?« »Hiter.«

LAŽJI SUDOKU

1			6	5			
3	7	6			8		9
	4		7			1	8
8	1			2		6	5
		9	3		4	8	
7		4		6			1
	8	5			6		2
2			5			4	9
				9	1		

Rešitev:

9	5	1	6	2	7	4	8
4	6	7	8	9	1	5	2
1	2	8	9	7	4	5	6
8	1	6	9	8	7	2	3
2	7	9	1	6	5	8	4
5	7	2	6	5	1	3	8
9	1	6	8	7	2	4	5
6	5	2	8	7	1	9	3
7	8	2	9	5	6	1	4

TEŽJI SUDOKU

9				6	7		5
8		4				6	
		7		8			3
		9					1
				5	9		
7	1					5	
	9			5		4	
		5				2	8
	2		6	9			

Rešitev:

9	7	1	8	6	9	8	2
8	6	2	5	7	1	5	4
6	8	9	7	2	4	8	1
9	7	4	6	1	5	2	8
2	1	5	9	7	8	6	3
1	6	8	9	7	4	2	5
4	2	9	1	6	7	9	8
7	9	8	2	1	6	5	4

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

www.gorenjski-glas.si

S to praktično knjigo se boste naučili, kako sadje pravilno vkuhamo, pasteriziramo, glaziramo, kandiramo, posušimo in vložimo v kis ali alkoholne pijače. Preizkusite lahko okoli 100 receptov.

176 strani, 17 x 23 cm, trda vezava

22
EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

GORENJSKI GLAS	PREJA IZ ČESANEGA PREDIVA	UREJEVALEC IZLOŽB	UREJENA MORSKA PLAŽA	BODEČ PLEVEL	VINKO TUŠEK	AFRIŠKA ANTILOPA	METRIČNI POUĐAREK, IKTUS	EVROPSKO GOROVJE	GORENJSKI GLAS	PASJA PASMA	PEVKA KRALJ	SANJE, SPANJE	LITIJ	TKANINA IZ ČESANE VOLNE	OBLIČ ZA RAZKANJE
ČARODEJ									IZDELOVALEC MASLA						
SPRETNOST V RAZPRAVLJANJU									SORTA KROMPIRJA			7			
REKA, KI TEČE SKOZI KRANJ							STRUP IZ VOĽČJE ČESNJE		25				RUDI ZAVRL		
							NAOČNIKI						PROSTI-TUTKA		
ANATOLJI (KRAJSE)				17					DEL ROKE				FIGURA, PODOBA	23	
									VOJAŠKA STEKLENICA				SMUČARKA GUT		
NADA ŽGUR			ZNAMKA JAPONSKIH VOZIL	MESTO V SRBLJI	TRUP					AGAVI PODOBNA RASTLINA					
BARVNA LESTVICA PRI POKRU									PASJA KOČA		DRŽAVA V AFRIKI		OBER		
													JANEŽ PO LATINSKO		
URANOV SATELIT			5						PEVKA KOVAČ						SIDRO
									MESTO V S. ITALJI						ŽENSKI SUKNJIC
GORENJSKI GLAS	ITAL. IGRALKA (SOPHIA)	OMLATENA STEBLA ŽIT	PEVKA MORISSETTE							KAMELJA IZBOKLINA	ZNAK ZA ENAKOST	13			
KAVBOJSKA VRV								GOROVJE V FRANCIJI					PEVKA DEŽMAN		
													VULKAN NA FILIPINIH		
PISATELJ HANSSON	19							OPEKA	CVETICA Z BELIMI ALI RUMENIMI CVETOVI					KAJETAN KOVIC	
LIVADA, ZELENICA									OSAMILO					LUKA DONČIČ	

SESTAVIL: F. KALAN	ZAKUPNIK ZEMLJIŠČA	NOTES, BELEŽKA	ITALIK	OSKRBA KUPČA Z NAROCENIM BLAGOM	MAKEDONSKO KOLO	USTNI SPRH, SOOR	PREVOZ BLAGA PO CESTI
							EVROPSKI VELETOK
STARO MESTO V EGIPTU							PISATELJ DOLENC
NAROD V ŠVICI	4						24
NATANČEN PISMENI IZDELEK							
HUMORIŠTKA ERZISNIK				SLIKARKA POLANEC	GRŠKA CRKA	REKA V RUSIJI	16
					BRITANSKI OTOK	NAPITEK IZ ORANŽ	
DEJAN ŽIDAN			KRAVJI ORGAN				CEV (ŽARG.)
			TRENUTEK, HIP				RAZSTAVNA TABLA
MODEL VOZILA OPEL							PREGANJAVICA
							NENADNA SMIRT
KOLOTEK, TIRNICA			ENICA, ENOJKA				VETRNI JOPIČ
			ANŽE TERLIKAR				REKA V SIBIRIJI
ŠIRNO MORJE		2			SLADKO TROPSKO SADJE		NIK SIMŠIČ
							MATEMAT. FUNKCIJA
PREČNI DROG V KOZOLČU					PLAZILEC S HIŠKO		11

TV VODITELJ URANKAR							6	GLASBENIK COOPER	NAŠ HOKEJIST (ROK)
USTREZEN NADOMESTEK									
NADZEMNI DEL REPE						21		OLIVER (KRAJSE)	
								GALATEJIN LJUBIMEC	
ABIDOS ADEKVAT ATROPIN BAKALA MANTOVA	SKALNJAK (KNJIŽNO)	SOLATNA RASTLINA	USPEH V POSLU						1
ATLETSKA DISCIPLINA								KALCIJ	
								POSUŠENA RIBA (NAREČNO)	
PREMER IZSTRELKA						8			
MODEL VOZILA SEAT									LUŠP
									NEVAREN PLAZILEC
LITINA, ULIV								KROGLASTA BAKTERIJA	
								ZNOJ, STEZA	
NEON							3	PRITOK SAVINJE	
								GEORGE NEWTON	
SL. PEVEC (RAFKO)						20			
CERKVENA SKLADBA									9

- 1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 eur
- 2. in 3. nagrada: knjižna nagrada

NOVOST PRI POŠILJANJU REŠITEV

Rešitev križanke – geslo na kuponu – lahko kot običajno pošljete po pošti na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj ali jo oddate v nabiralnik na tem naslovu. **Rešitve po novem sprejemamo tudi po e-pošti.** To storite tako, da z mobilnim telefonom slikate kupon z geslom in ga pošljete na naslov krizanke@g-glas.si. V elektronsko sporočilo ne pozabite napisati tudi vaših osebnih podatkov! Rok za oddajo je petek, 22. september 2023.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25			

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630,
www.rozmanbus.si

TRST: 11. 10., **STRUNJAN:** 13.–18. 10., 29. 11.–4. 12., **BERNARDIN:** 12.–15. 11., **ŠMARJEŠKE TOPLICE:** 22.–27. 10., **MORAVSKE TOPLICE:** 24. 9.–1. 10., **RADENCI:** 24. 9.–1. 10., **MADŽARSKE TOPLICE:** 2.–6. 10., **MEDŽUGORJE:** 14.–16. 10., **MANDARINE:** 14.–16. 10., 20.–22. 10., **BANJA VRUČICA S SARAJEVOM:** 27.–30. 10., **BANJA VRUČICA STERAPIJAMI:** 24. 9.–1. 10., 26. 9.–3. 10., 1.–8. 10., 18.–25. 10., 21.–28. 10., 23.–30. 10., 20.–27. 11., **POTEPANJE PO BOSNI:** 9.–13. 10., **OREBIČ, KORČULA.**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Spominska akademija Ivana Omana

Škofja Loka – Muzejsko društvo Škofja Loka v sodelovanju z Zadružno zvezo Slovenije v petek, 8. septembra, ob 20. uri vabi na drugo spominsko akademijo Ivana Omana, ki bo pod naslovom Slovensko združništvo, včeraj, danes in jutri potekala v Sokolskem domu v Škofji Loki. S predavanji bodo sodelovali dr. Žarko Lazarevič z Inštituta za novejšo zgodovino, Borut Florjančič, predsednik Zadružne zveze Slovenije, Štefan Domej, kmet iz Pliberka, dejaven v združništvu, in prof. dr. Stane Kavčič z Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. S pesmijo bo večer obogatil tenorist Janez Triler. Na dan dogodka bo v preddverju Sokolskega doma na ogled tudi razstava Kmetijske zadruge ščitijo prebivalstvo na deželi, ki jo je ob 150-letnici združništva na Slovenskem pripravila Zadružna zveza Slovenije. Ob 19. uri vabljeni še k sveti maši za pokojnega Ivana Omana, ki bo v cerkvi sv. Jakoba v Škofji Loki.

Na tržnici tudi izdelki klekljaric

Stražišče – Klekljarski krožek Ivanjščice iz Stražišča v petek, 8. septembra, od 17. do 19. ure vabi na tržnico pred Šmartinskim domom v Stražišču, kjer bodo članice prodajale svoje izdelke; ves izkupiček bodo namenile klekljaricam iz Črne na Koroškem, ki so v nedavni ujmi utrpel veliko škodo.

Projekcija dveh dokumentarnih filmov

Kranjska Gora – V Muzeju Kranjska Gora bosta v petek, 8. septembra, ob 20. uri na ogled večkrat nagrajeni animirano-dokumentarni film Babičino seksualno življenje, ki izrisuje presunljivo pričevanje o spolnem življenju žensk na Slovenskem v prejšnjem stoletju, o njihovih nasilnih možeh in o zlorabah, ter Filmski obzornik 80 – Metka, Meki, film o vsakdanjem življenju danes 81-letne gospe, ki velikodušno in gostoljubno razume težko situacijo sodobnih popotnikov.

Praznik drobnice in striženje ovc

Sorica – V soboto, 9. septembra, bo v Sorici praznik drobnice na Škofjeloškem ter 21. državno tekmovanje v striženju ovc. Prireditve, na kateri bo predstavljeno vse, kar je povezano z rejo drobnice, od predelave volne in volnenih izdelkov, mesnih in mlečnih proizvodov do jedi, bo potekala od 10. do 17. ure.

Spominska slovesnost ob 81. obletnici

Cerklje – Občinska organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Cerklje na Gorenjskem vabi na slovesnost, ki jo pripravljajo v spomin na padle borce Krvavške čete in Druge grupe odredov na planini Jezerca pod Krvavcem. Dogodek s položajev venca k osrednjemu spomeniku, z nagovorom, kulturnim programom in druženjem pri Prgoznikovi planšariji, bo v soboto, 9. septembra, ob 11. uri.

IZLETI

Gremo gor in Gremo gor dol

Selca – Turistično društvo Selca v nedeljo, 10. septembra, organizira tradicionalna pohoda Gremo gor in Gremo gor dol – na Sv. Miklavž. Zbirno mesto za zahtevnejši šesturni pohod preko štirih vrhov bo v Športnem parku Rovn v Selcih ob 6. uri, za srednje zahtevni pohod pa v centru vasi ob 10.30 uri. Startnine ni, oba pohoda bodo vodili člani društva.

Kolesarski izlet DU Kranj

Kranj – V torek, 12. septembra, Društvo upokojencev Kranj vabi na kolesarski izlet do Šinkovega Turna in nazaj. Udeleženci bodo prevozili 48 kilometrov, odhod izpred vodnjaka na Glavnem trgu (z lastnimi kolesi in ustrezno opremo, vključno s čelado) bo ob 9. uri.

Kolesarski izlet DU Cerklje

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje v torek, 12. septembra, vabi na kolesarski izlet na relaciji Cerklje–Naklo–Duplje in nazaj. Trasa je dolga 40 kilometrov, zbirno mesto je pred AMD Cerklje ob 9. uri. V primeru slabega vremena bo izlet v četrtek v istem tednu. Kontaktna oseba je tokrat Ana na 041 583 375.

Planinski izlet DU Cerklje

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje svoje člane vabi na planinski izlet en teden prej, kot je bilo planirano, in sicer v torek, 12. septembra. Udeleženci se bodo z Ljubelja podali na planino Korošica (1554 m n. m.), hoje je približno štiri ure. Zbirno mesto je pred AMD Cerklje ob 7. uri. V primeru slabega vremena bo izlet v četrtek v istem tednu.

OBVESTILA

Za varno udeležbo v prometu

Kranj – Društvo upokojencev Kranj člane obvešča, da je na pobudo ZDUS-a razpisalo delavnico Starejši pešci varni v prometu 2023. Prijave zbira do srede, 13. septembra. O datumu delavnice bodo udeleženci obveščeni naknadno.

KONCERTI

Za dežjem popleše sonce

Tržič – V soboto, 9. septembra, ob 19. uri bo dobrodelni koncert elektronske glasbe Za dežjem popleše sonce v organizaciji Glasbenega društva Fankadelik. Na oder Gorenjske plaže prihaja pionir in začetnik te zvrsti pri nas Valentino Kanzyani. Pridružili se mu bodo Benjamin Shock, Emily, Adi Black, Wide Dimension, DJ Rushkin ter Roots in Session. Ves izkupiček bo nakazan društvu Viljem Julijan za Nikito in njeno družino.

Koncert ljudskih pevcev

Srednja vas – Ljudski pevci Hiša čez cesto vabijo na samostojni koncert, ki bo v nedeljo, 10. septembra, ob 17. uri v cerkvi sv. Radegunde v Srednji vasi pri Šenčurju. Kot gostje bodo nastopili Kostanarji s Trstenika. Prostovoljne prispevke obiskovalcev bodo namenili za obnovo poplavljenega kulturne dvorane v Cerkljah.

RAZSTAVE

Koroška Bela – Farno kulturno društvo Koroška Bela vabi k obisku razstave nagrajenih in izbranih del po 3. likovnem natečaju Branka Čušina. Odprtje bo v soboto, 9. septembra, ob 20. uri v Kulturnem hramu na Koroški Beli, ogled pa bo možen še v dneh do 16. septembra, v nedeljo od 9. do 12. ure, ostale dni pa od 16. do 19. ure.

Dan in pol krajanov

NIKA TOPORIŠ

Podnart – Danes in jutri v Podnartu poteka dobrodelna prireditve Dan in pol krajanov, s katero Krajevna skupnost Podnart in domača društva zbirajo sredstva za nakup novega kombija in prikolice za domače gasilce. Danes ob 16. uri se lahko preizkusite v odprtem prvenstvu v balinanju, ob 17.30 sledijo ustvarjalnice – izdelava palčkov sredi, ob 19.30 pa ogled dokumentarnega filma Zgodba Save. Glavno dogajanje bo v soboto, ko bo ob 8.30

dalje potekal pohod po krajevni skupnosti, v okviru katerega bosta predstavljena tudi Turkova kmetija in čebelarstvo Rozman. Zbor bo ob 8. uri pred kulturnim domom Podnart. Ob 10.30 se lahko odpravite na izlet AMD z motorji znamke Tomos, zbor bo pred AMD. Od 12.30 dalje pa pripravljajo zanimivo druženje, ki bo vključevalo stare igre, predstavitev Tomos sekcije, demonstracijo dela z gasilsko opremo, razstavo gob, ob 15. uri prikaz delovanja AED in mnoge druge aktivnosti.

KRATKE NOVICE

Dobrodelni tudi košarkarji

Komenda – Košarkarski klub Komenda BobCats Wild je preteklo soboto organiziral dobrodelni turnir trojka za prizadete v poplavah v domači občini. Ideja za dogodek, ki je potekal v Športni dvorani Komenda, je po besedah predsednika kluba Romana Dobnikarja sledila akcijam pomoči v začetku avgusta, v katerih je sodelovala vrsta prostovoljcev, med njimi tudi člani kluba. »Slovinci vedno znova dokazujemo, da v kriznih časih znamo stopiti skupaj in ponuditi roko tistim, ki v danih razmerah pomoč najbolj potrebujejo. Tovrstne akcije so nedvomno sporočilo upanja in sočutja.« Na turnirju sta se prepletla solidarnost in tekmovalni duh, ki je do zmage pripeljal domačo ekipo Železny team. Pomerilo se je sedemnajst ekip, tekme pa so ob pomoči podjetij in posameznikov dopolnili s spremljevalnim programom, ki je med drugim ponudil tudi priložnost, da se mladi seznanijo z delovanjem kluba in pridružijo njegovim članom. Zbrana sredstva so podarili občanom, ki so jih poplave najbolj prizadele.

Skrivnostna lepota z gradu Turn

Potoče – Kulturno društvo Josipine Turnograjske ob 190. obletnici rojstva Josipine Urbančič Turnograjske vabi na predstavitev slikanice o tej izjemni ustvarjalnici. Avtorici slikanice sta ddr. Mira Delavec Touhami, ki se že več kot dvajset let ukvarja z življenjem in delom naše prve slovenske pesnice, pisateljice in skladateljice, ter ilustratorica Tereza Lombar, dijakinja četrtega letnika gimnazije. Slikanico sta naslovlili Skrivnostna lepota z gradu Turn, vsebuje pa zanimivo slikovno gradivo ter je prevedena tudi v nemški in angleški jezik. Predstavitev slikanice bo jutri, 9. septembra, ob 18. uri na gradu Turn v Potočah pri Preddvoru, spremljal pa jo bo bogat kulturni program. Vstopnine na prireditve ne bo.

Svečani blagoslov kapele

Preddvor – V nedeljo, 10. septembra, ob 14. uri vabijo na svečan blagoslov kapele na gradu Dvor. Kapelo, ki je sicer posvečena zavetniku gasilcev svetemu Florjanu, bo blagoslovil preddvorski župnik Pavel Okoliš, nastopili pa bodo: Pihalni orkester Kranj, Mažoretini in twirling klub Kranj, Cerkveni mešani pevski zbor Sv. Peter Preddvor ter pevke in pevci glasbene akademije Musical Company GotArt pod vodstvom Alenke Gotar. Sledila bo slavnostna predaja ključev gradu članom PGD Preddvor, ki na gradu odpirajo svojo stalno zgodovinsko zbirko, vse gasilce, ki bodo na dogodek prišli v uniformah, pa bo župan preddvorske občine Rok Roblek pogostil s slastnim golažem. Vstop je sicer prost, a so dobrodošli prostovoljni prispevki.

RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

Bi radi sami izdelali milo? Nič lažjega s pomočjo knjige, v kateri boste dobili napotke o izdelavi mil po hladnem postopku, z lugom ali brez. Ta mila so še posebej primerna za otroke, ki se bodo zabavali ob izdelavi. 60 receptov za mila s slikami in nasveti, kaj narediti, če gre kaj narobe. Knjiga vsebuje tudi video posnetek poteka izdelave mila po hladnem postopku.

AKCIJSKA CENA!

15 EUR
* poština

168 strani, trda vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

SOLIDARNOSTNI glasbeno-kulinarični dogodek
15.9.2023 17:00 - 22:00
SLOVENIA ECORESORT

Werner
Tanja Zajc Zupan
Božidar Wolfand Wolf
Nina Bauman
Miha Plantarič
Bečo
Ansambel Gašperja Mirnika
Trio Vesolje
Ansambel Od DNS
Duo Pulzz

medijski pokrovitelj
Gorenjski Glas

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

POSESTI

ODDAM

2,5 ha kmetijskega zemljišča blizu Kranja. Je ograjeno in ima svoj namakalni sistem. Možnost uporabe rastlinjakov, tel.: 041/799-683

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

LOKA NEPREMIČNINE
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o. Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00 e-mail: info@loka-nepremicnine.si

GARAŽE

ODDAM

POKRIT prostor za kamp prikolico v Kranju, tel.: 031/555-134

MOTORNÁ VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

PEUGEOT 206, letnik 2006, 1.4, avt. klima, 130.000 km, tel.: 041/227-338

PEUGEOT 207, 5 vrat, 2010, bencin, ohranjen, 132.000 km, tel.: 041/774-279

STROJI IN ORODJA

PRODAM

CIRKULAR z mizo in koritom, s priborom, ugodno, tel.: 041/492-950

GRADBENI MATERIAL

STAVBNO POHIŠTVO

PRODAM

GARAŽNA vrata, železni rom, 330 x 124 x 10 cm, in lesena garažna vrata, 224 x 200 x 7 cm, tel.: 064/112-914

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019

BREZOVA drva za kamin, tel.: 041/967-554

SUHA bukova drva, tel.: 041/652-801

SUHA drva, metrska ali razžagana, možna dostava, tel.: 031/229-151

SUHA bukova drva po ceni 85 EUR in hrastova ter mešana drva po ceni 70 EUR, tel.: 041/625-379

SUHA bukova drva, možna dostava, tel.: 041/905-557

SUHA bukova drva, tel.: 04/25-61-274, 031/475-042

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PODARIM

DOBRO ohranjen kavč bež barve, Kranj, tel.: 04/23-28-958, 031/237-408

LEPO ohranjeno spalnico, tel.: 040/201-462

SPALNICO in eno ležišče, tel.: 04/23-10-189, 031/768-763

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

ELEKTRIČNO peč Panterm 6-12 kw, za grejke vode in c. k. s črpalko ter mešalnim ventilom, tel.: 064/112-914

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

MALO rabljeno žensko kolo s košaro, zelo lepo ohranjeno, ugodna cena, tel.: 031/308-540

AVTOVLEKA MEGA
MEGA, GREGA MEZE S.P., HLEBCE 16 B, LESCE

ODKUPIMO:

- POŠKODOVANA VOZILA
- KARAMBOLIRANA VOZILA
- VOZILA V OKVARI
- RABLJENA VOZILA

ODVOZ VOZIL NA RAZGRADNJO.

GREGA MEZE S.P., LESCE
M: 040 629 675

HOBI

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, poslikane skrinje, manjšo kaščo ..., tel.: 051/258-936

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

OČALA kot na napotnico s popustom do 101 EUR. Qlandia Kranj, Qlandia Kamnik, Deteljica Tržič, Spar center Jesenice. Kličite brezplačno 080 1331, www.optika-aleksandra.si

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

ELEKTRIČNO kosilnico s kablom 10 m, del. širina 40 cm, cena 30 EUR, tel.: 068/152-924

SILAŽNI kombajn Mengele 220 in mlin za žito Bori 350 kg, z mešalnic, tel.: 031/330-425

KUPIM

TRAKTOR in prodam krompir, tel.: 031/604-918

TRAKTOR in priključek, tel.: 041/680-684

PRIDELKI

PRODAM

JEDILNI krompir, različne sorte - beli, rumeni in rdeči, tel.: 041/971-508

SILAŽNO koruzo. Lokacija južno od Kranja, tel.: 041/948-063

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave, črne, grahaste in bele, pred nesnostjo, in KG piščanci za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113

14 dni staro teličko simentalco, tel.: 040/529-834

2 para puranov črne barve, stari 10 tednov, tel.: 040/951-707

2 meseca stara bikca, tel.: 031/862-164

3 ČB teličke, stare od 14 dni do 5 tednov, tel.: 040/728-264

BIKCA RJ/LIM, stara 7 mesecev, ter bikca in teličko SIM, stara 14 dni, tel.: 031/250-114

BIKCA simentalca, stara 2 tedna, tel.: 041/396-384

BIKCA simentalca, stara 5 mesecev, tel.: 04/25-51-674

BIKCA ČB, stara 10 dni, tel.: 041/418-616

BIKCE ČB in ČB/RJ, stare od 2 do 4 tedne, tel.: 041/254-711

BREJO kravo simentalco, po izbiri, tel.: 041/214-500

GOSKE, stare 3 mesece, za zakol ali nadaljnjo rejo, tel.: 041/344-195

KOKOŠI nesnice - rjave in zelenojajčne. Pripeljemo v vse večje kraje na Gorenjskem. Kmetija Sraj, Uroš Sraj, Čadramska vas 19, 2319 Poljčane, tel.: 031/751-675

KRAVO simentalco, brejo 8 mesecev, stara 7 let, tel.: 041/612-032

TELIČKE križance LS/ČB in LS/RH, tel.: 041/386-837

KUPIM

TELIČKO simentalco, staro do 14 dni, ali menjam za seno v balah, tel.: 041/260-691

OSTALO

PRODAM

0,4 ha silažne koruze in suha metrska bukova ali mešana drva, tel.: 041/515-867

ZAPOSLITVE (M/Ž)

NUDIM

GOSTILNA v Kranju išče nove sodelavce za pomoč v kuhinji in strežbi. Simona Virant, s.p., Jezerska c. 41, Kranj, tel.: 041/229-788

ZA delo v klicnem centru v Kranju zaposlimo tri telefoniste/telefoniste, mlajše upokojenke/ce. Nudimo prilagodljiv delovni čas in odličen zaslužek. Spanovina, d.o.o., Savska loka 21, Kranj, tel.: 040/130-054

IŠČEM

IŠČEM DELO - prijeten duo vam z živo glasbo popestri praznovanje ali poroko, tel.: 031/325-654

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net

ADAPTACIJE - vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo - po zelo ugodni ceni. Leard, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163

OPRAVLJAM vsa notranja in zunanja slikopleskarska dela. Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi tuljavami, vrtnanje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko Rajko, s.p., Brezje pri Dobu 4a, Dob, tel.: 051/828-419

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246

STREŠNA in stavbna kleparska dela po celotni Gorenjski. Žlebovi, odkapne pločevine, obrobe, balkoni, dimniki. Klepar Matevž, Matevž Šimic, s.p., Britof 103, Kranj, tel.: 040/557-784

ŽE 25 LET z vami grad. podjetje RE-DŽO.B, d.o.o., Adergas 13, Cerklje - izvajamo vse od temeljev do streh, notranji ometi, predelne stene, vse vrste fasad, kamnite in betonske škarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, tel.: 041/294-279, 041/589-996

IŠČEM

IŠČEMO moškega za občasno pomoč na kmetiji, 1- do 2-krat na teden, okolica Kranja, tel.: 031/505-151

IŠČEMO žensko za pomoč pri lažjih gospodinjstkih opravilih. Lokacija Šk. Loka-Kranj, tel.: 069/702-680

Beremo skupaj
NACIONALNI mesec skupnega branja
8. 9. - 8. 10. 2023

Gorenjski Glas

Együtt olvasunk
Čítamo zajedno
Gejnas khetoun
Leggiamo insieme
Wir lesen zusammen
Reading Together

Ilustracija: Ivan Mitrevski

Ilustracija je nastala v okviru projekta Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz Mestne knjižnice Ljubljana.

LOTO

Rezultati – žrebanje 6. septembra 2023

Loto: **12, 19, 25, 29, 32, 34, 37 in 35**

Loto PLUS: **1, 2, 3, 24, 25, 35, 39 in 21**

Joker **6: 640415**

Sklad 10. 9. 2023 za Sedmico: **1.190.000 EUR**

Sklad 10. 9. 2023 za Loto PLUS: **3.290.000 EUR**

Sklad 10. 9. 2023 za Joker 6: **300.000 EUR**

NAGRAJENEC IZ KOTIČKA ZA NAROČNIKE

Vstopnici za koncert Zdravka Čolića na Visti Velenje prejme **Aleš Erjavec** iz Medvod. Pravilni odgovor je bil Sarajevo. Čestitamo!

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

Takoj ko boste odprli knjigo Gozdna kuhinja in videli preprostost receptov, se boste zaljubili. Ta knjiga vas bo popolnoma očarala z recepti za jedi iz sestavin, nabranih v gozdu, kot so: gobe, kostanj, čemaž, bezeg, gozdni sadeži ...

19⁵⁰
EUR

* poština

172 strani, 17 x 23 cm, trda vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Tradicija izdelovanja suhih mesnin bogati našo kulinarčno ponudbo. Knjiga je namenjena vsem, ki želijo obogatiti svoja praktična znanja o pripravi mesa ter izdelovanju klobas, salam in želodcev.

Cena knjige je

14
EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

RAZNO

PRODAM

BALKONSKO ograjo, 36 m, lepo ohranjeno, srčaste oblike, ugodno, tel.: 064/112-914

23002214

BRZOPARILNIK in kotel za kuhanje hrane za prašiče, tel.: 040/674-688

23002238

PLASTIČNE palete 80 x 120, tel.: 041/967-554

23002239

MIZARSKO delovno mizo (ponk) s pri- mežem 120 x 60 in električni podaljšek, 3-fazni, cca 30 m, tel.: 064/234-043

23002233

PVC sode, 120-litrne, s pokrovom, tel.: 041/686-889

23002224

www.gorenjskiglas.si

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejemati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

V SPOMIN

CIRIL BIZJAK

Minila so leta tri, odkar tebe več med nami ni.

Dragi mož in oče, pogrešamo te vsi!

Tvoja družina

*Srce ti v prsih nehalo je biti,
ne čutiš bolečin več in nemira,
od nas smo dovolili ti oditi,
čeprav srce od žalosti nam hira.*

ZAHVALA

V 73. letu nas je 11. avgusta 2023 po hudi bolezni zapustila ljuba žena, mama, stara mama in sestra

TINKA JENKO

rojena Mlinar, iz Šutne pri Žabnici

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sovaščanom za izrečena sožalja, sočutne objeme, stiske rok, tolažilne besede, darovano cvetje in sveče ter drugo pomoč. Hvaležni smo tudi vsem, ki ste z njo delili mnoge trenutke v življenju, jo spoštovali, imeli radi, jo bodrili in ji kakorkoli pomagali. Iskrena hvala vsem, ki ste se poslovili od nje, jo pospremili na zadnji poti in jo boste ohranili v lepem spominu.

Žaljuoči: mož Pavel, hčerki Mateja in Martina z družinama

*Jaz sem že osvojil vrh,
na katerega vi še plezate,
zato ne žalujte, moji dragi,
jaz sem svoje delo dokončal.*

ZAHVALA

V 95. letu starosti se je poslovil dragi ata, dedek, pradedek, tast in stric

SLAVKO GARTNAR

iz Podlonka

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in vsakršno drugo pomoč. Zahvaljujemo se osebju Hiše generacij za vso skrb in nego. Hvala gospodu župniku Damjanu Proštu za lepo opravljen pogrebni obred in pogrebni službi Akris za njihove storitve.

Iskrena hvala vsem, ki ste se poslovili od njega in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi
Podlonk, avgust 2023

*Kakor mirno in
skromno si živel,
tako si tudi odšel,
a v naših srcih
boš vedno živel.*

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil naš dragi

PETER THALER

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali sveče, cvetje in darove za svete maše. Hvala gospodu župniku Janezu Zupancu, pevcem pevske skupine Ultima, Domnu za poslovlilni govor ter pogrebni službi Navček. Hvala tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žaljuoči vsi njegovi
Strahinj, avgust 2023

*Življenje je lepo, a imamo samo eno
in še to prehitro se izteka,
mnogo lepega je ostalo neizrečeno,
odšla si kakor tiha reka ...*

ZAHVALA

9. avgusta 2023 je v 86. letu starosti za vedno odšla od nas draga žena, mama, stara mama in sestra

MALKA (MARIJA) TOLAR

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem OŠ Franceta Prešerna Kranj in Kokrica za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in ostale darove ter besede podpore. Hvala vsem, ki ste nam stali ob strani, ko smo se 14. avgusta 2023 na pokopališču na Kokrici skupaj še zadnjič poslovili od nje. Hvala Zdenki in Ireni za pomoč pri strežbi ter Majdi za sosedsko oporo. Posebna zahvala gre Organizaciji borcev za vrednote NOB Kokrica za podarjen venec, praporščakoma in tovarišu Branetu Virantu za lep poslovlilni govor. Hvala trobentaču in pevcem za ganljivo zapete pesmi ter pogreb- nemu zavodu Navček za lepo pripravljen pogreb. Hvala sosedom s Pod Plevne za izrečena sožalja in darovano spominsko mašo. Velika hvala pa tudi osebju Doma Petra Uzarja Tržič za prijazno oskrbo v zadnjih letih in spremstvo v poslednjih trenutkih.

Mož Janez, hčerka Irena, vnukinji Katja in Meta ter sestra Vida

Streha nad glavo za Bojana

Pomagajmo vrniti upanje in varno zavetje moškemu, ki je prevečkrat doživel udarce življenja. Njegovo ime je Bojan Jovanović, star je 55 let, gluhi je in s svojim haskijem, ki mu je ime kar Pes, živi sam v Stražišču v Kranju. Njegova hiša, že tako zelo skromna, se je po zadnjem neurju znašla v nevarnosti.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – Za Bojana Jovanovića prijatelji v Aurisu, medobčinskemu društvu gluhih in naglušnih za Gorenjsko – Kranj, že povedo, da je močan in neodvisen človek, ki kljub svojim omejitvam vsak dan kuha, skrbi zase in živi kar se da samostojno. »Je izredno dobrega srca in rad pomaga drugim.« A se je njegova hiša, zgrajena leta 1853, v kateri je preživel večino svojega življenja, po zadnjem neurju znašla v nevarnosti. »Veter in dež sta z odkritjem

Za donacije je odprt transakcijski račun pri Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih za Gorenjsko – AURIS, Huje 23a, 4000 Kranj, številka TRR: SI56 0206 8001 7219 862, z namenom: »Bojanova streha nad glavo.«

strehe in podrtim dimnikom razkrila, da je njegova hiša zgrajena brez cimenta, kar postavlja pod vprašaj njeno varnost in trajnost. Bojan potrebuje novo streho, najboljše nove temelje, saj je vprašanje, ali bi statika

Bojan Jovanović s svojim haskijem, poleg njega Zlata Crljenko in Boris Horvat

/ Foto: Primož Pičulin

hiše dopustila takšne obremenitve, voda pa je spodkopala tudi nosilne stene,« sta ob obisku pri Bojanu povedala predsednik Aurisa Boris Horvat in sekretarka Zlata Crljenko, ki je tudi tolmačka znakovnega jezika.

Bojan s svojo skromno invalidsko pokojnino, ki znaša 390 evrov na mesec, ne zmore pokriti stroškov za popravilo. Zato v Aurisu prosijo in pozivajo, da se pridružite njihovi akciji in pomagajte Bojanu zgraditi novo

streho nad glavo. Za donacije je odprt transakcijski račun pri Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih za Gorenjsko – AURIS, Huje 23a, 4000 Kranj, številka TRR: SI56 0206 8001 7219 862, z namenom: »Bojanova streha nad glavo.«

kreativen je tudi pri pripravi krožnika za kosilo, a škoda, ki jo je na že tako skromni hiši povzročila ujma, je zanj prevelik zalogaj. Prišel je trenutek, ko si sam ne more več pomagati. V Aurisu mu zato s pomočjo dobrih ljudi želijo omogočiti streho nad gla-

Zunaj je še toplo. Ptice pojejo. Bojan jih ne sliši. Ampak če bomo stopili skupaj, lahko Bojan znova začuti toplino doma in varnost, ki jo prinaša streha nad glavo. Vsak prispevek šteje, ne glede na znesek.

Bojan je skromen človek, zaradi poškodbe je pri svojih komaj štirih letih izgubil sluh. Prerano je izgubil tudi mamo, očeta, brata. Obiskoval je Zavod za gluhe in naglušne v Ljubljani in se poklicno izučil za kovinarja. Služil je pri zasebniku nedaječ od doma, a so dejavnost potem zaprli. Zdaj je invalidsko upokojen. Marsikaj zna sam postoriti pri hiši, ki je tudi še brez javne kanalizacije. Ne zna sedeti križem rok,

vo, topel dom, kajti zima ni več daleč.

Da je človek topline, se najlepše pokaže pri njegovemu Psu, haskiju, ki je lepo negovan, kar vsak ljubitelj psov hitro opazi. Bojan Jovanović v hiši, na katero ga vežejo spomini večine njegovega življenja, želi ostati. »Želim si le nove strehe nad glavo,« pove skromno, kot da bi se bal oz. mu je nerodno v svojem življenju sploh za kaj prositi.

Po poplavah je komarjev več

Čeprav je spomladanski trend razvoja komarjev kazal na to, da jih bo to poletje manj, so se po poplavah namnožili. To nam je potrdil tudi dr. Tomi Trilar, muzejski svetnik na kustodiatu za nevretenčarje Prirodoslovnega muzeja Slovenije.

KLARA MRAK

Kranj – »Ljudje se v splošnem pritožujejo, da je komarjev več,« opaža Trilar. »Tam, kjer so bile poplave, ponekod še stoji voda, ob teh temperaturah, kot jih imamo sedaj – komarji se sicer lahko razvijajo že pri temperaturah od 10 do 15 stopinj –, pa je njihov razvoj zelo hiter. Domorodne vrste komarjev imenujemo tudi poplavni komarji; poimenovanje izhaja iz komarjeve ekologije,« razlaga Trilar. »Zanje je značilno, da odlagajo jajčeca

»Tigrasti komar v splošnem zelo dolgo vztraja, sploh če je jesen lepa.«

na zemljo in da mora jajčeca zaliti voda, da se razvijejo. Nato steče razvojni krog treh stadijev ličink in bube v odraslo žival. Pri temperaturah, ki jih imamo v teh dneh, zdaj to traja samo od 10 do 12 dni, tako da se generacije hitro obrnejo. Po mesecu od poplav imamo že drugo generacijo odraslih komarjev, kmalu se bo razvila tretja. Generacije se bodo razvijale toliko časa, dokler bo zadosti toplo, da se bodo lahko razvijale v vodi. Septembra, če bo voda, bodo zagotovo še vztrajali, vprašanje pa je, kako toplo bo oktobra, koliko se lahko njihov razvoj podaljša ...«

Septembra nas bodo še pikali

»Tigrasti komar v splošnem zelo dolgo vztraja, sploh če je jesen lepa,« pravi Trilar. Komarji se sicer kot rečeno lahko razvijajo pri temperaturah od 10 do 15 stopinj, pod 10 stopinjami Celzija pa razvoj ne poteka več. »Komarji odlagajo jajčeca na zemljo, stran od vodotoka ali poplavljenega površine. Če ni vode, ta jajčeca čez mesec ali dva propadejo, če pa jih voda prepoji, se izležejo in razvije se nova generacija pikajočih. Čez 10, 12 ali 15 dni, odvisno od temperature.«

Kako je s travniškim življenjem

Na vprašanje, ali so poplave odnesle travniški živelj, kot na primer murne, Trilar odgovori, da ne. »Ravno ta teden sem slišal, da je v Posočju murnov, kolikor hočeš. Očitno je, da so se umaknili ali pa so odplavali s prvo vodo. Ena poplava, pa če je še tako velika, ne more iztreti ene živalske vrste in mislim, da čez tri leta ne bomo opazili nobene razlike v velikosti populacij, tu imam v mislih žuželke in nevretenčarje. Problem pa zna biti za kako vrsto redkih ptic, ki gnezdijo lokalno, pa so jim poplave uničile ugnedditveni prostor, te se morda na svoje lokacije ne bodo mogele vrniti.«

Obletnica Koče na Kriški gori

Gozd – V nedeljo, 10. septembra, bo ob 70-letnici Koče na Kriški gori v organizaciji Planinskega društva Križe potekalo več aktivnosti. Ob 10. uri bo maša na Kriški gori, ob 11. uri na isti lokaciji slovesnost ob visokem jubileju koč, ob 11.30 srečanje gorenjskih planincev in ob 12. uri odprtje razstave Koča na Kriški gori v 70 letih in Slovenska planinska pot Planinske zveze Slovenije ob njeni 70-letnici. Sledilo bo družabno srečanje, prireditve na Kriški gori pa bo popestril ansambel Maxi iz Križev. Na voljo bo tudi brezplačni golaž, ki ga bodo na dan prireditve v kotlu pred kočjo skuhal njihovi planinci. Dodajmo še, da so Kočo na Kriški gori začeli graditi leta 1950, uradno pa so jo odprli konec junija leta 1953.

NA GLAS

aforizem

Seksualna revolucija se je začela, ko je Amor vzel v roke brzostrelko.

Milan Fridauer - Fredi

Veter in dež sta odkrila streho in podrla dimnik.

/ Foto: Primož Pičulin

vremenska napoved

Danes bo sprva pretežno jasno in toplo. Sredi dneva in popoldne bo občasno nekaj oblakov, pihal bo tudi šibak veter vzhodnih smeri. Jutri in v nedeljo bo pretežno jasno in še za kakšno stopinjo topleje.

PETEK

12/25 °C

SOBOTA

11/26 °C

NEDELJA

13/27 °C

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

